

رسیده او هم پایتختی از کرگین خان نداشت بعد مردش سپرد برادرزاده بالیش بخشی یعنی انا فواج و سپر که چهار پنج هزار سوار با خود داشت چنانچه فرحت علی برادرزاده ادب بخش و چند صد سوار در ساله او بود و هر گت علی هم علی بنده القیاس و محمد بن علی سپر او بخشه در همس صاحب اختیار پنج هزار سوار طرق سوار بود که لفظاً انگلیشه حواله دار و جماعه دار و صوبه دار و کمیدان داشتند و با سپر و سوار یکدیگر در سپه سرانها تمشیر کشیده راه میرفت چه اگر در جنگ کسی رو سے خود را برگردانند این صاحب شمشیر نیز منهد بدون اذن و قائل شمشیر شمشیر بردارد و میرزا شمس الدین که از ایام شباب با میر قاسم خان یار و مرد خوش اخلاق و سبویار بود در عظیم آباد تبتایا قلوب مردم عظیم آباد و روساے لشکر میرن صاحب الامر میر قاسم خان اجتهاد میکرد و بمصاحبت و بعضی خدمات مثل لمبوس خاص و کالت حضور پادشاه و معامله جاگیرات مردم حضور و غیره پرکنه با اختصاص یافت و فقیران از مرشد آباد خطه کمال شفاق قبل از ترکین برود ایالت نوشته و مواجبه مقرر کرده آرزو داشت که بنده پیش انگلیشیان ارباب کو شمع عظیم آباد و دیگر از ان جماعه سبر که آشنا باشد سه نموده صوبه دار ساعظیم آباد و با و بد ماند و خبر نداشت که یا در سه بخت اورا بخت سلطنت بنگاله سے نشاند

اندو ختن میر محمد قاسم خان زربیار بطور مصداق از مردم مرشد آباد و بهم رسانیدن سباب تجمل و عقدا و کفایت اندیشه بذات نمودن جمیع کار خانات را انتظام داده از تشویشات سود

میر محمد قاسم خان چون مشیدا لارکان گشت و خزانه را از زر خاسله دید در اداسے زرموجود که با سپاه خود نوکران نظامت و انوش و اعیان انگلیشه و عده بود و تخریر گردید بنا برین اول بند و بست پرکنه با سه صوبه بنگاله و غیره که در ید تصرف او در آمده بود نموده بر دو ان و غیره را در تنخواه انگلیش مقرر گردانید و بعضی از جوهر رانیز در عوض مبلغی که دین انگلیشه بود بدست جماعه مذکوره رسین نمود و موجودات سپاه را هم علی ابراهیم خان بهادر و دیگر محتمدان دیده تغلب و خیانت و فواتر بخشگر سے بر آورد و عده و ملازمان بعد تصحیح صحیح پنجه ثابت و متع شد حساب آنها نموده مشابره آن جماعه بر سه نقد از تحصیل داد و بعضی تنخواه شد و بر سه موقوف بر زمان آئیده ماند و سپاه که از دست میر حفر خان بجان آمده چاره نداشتند بهر چه میر و مقرر گشت راضی و شاکر شدند شاید از جگت شیفته هم چنانچه عده بود مبلغ بطور قرض گرفته از تقاضا سے متنوعه ربانے حاصل نمود و بر آ آئیده داخل خود را و دیگر مخارج بقدر مناسب که از عده هاشم بر اید مقرر ساخت و اکثر اخراجات بے فائده که اغنیا بطور بلا سه و ملاغب لازم می شمارند لغو و بیست و نه موقوف نمود چنانکه و بنه خانه و بلبل خانه و بر بر خانه و امثال ذلک را بالمره دور نموده از جانور با سه مذکور معدود در بر کار خانه نگه داشت و باقی را بر زمینداران صوبه داده قیمتی بر آ آنها مشخص کرد و از و کلا سے آنها علم دیوانے زرش شمرده گرفتند و چنی اصل منی لال بیاد اشغال خود رسیده زرو افزای از آنها در سر کار عاده گشت منحنے نامد که میر قاسم خان از بند و طوقه نیابا که د کسیر حفر خان و واجب الرعایه خاندان مهابت خبک مرحوم و همیشه با چند سواد ملازم سر کار شها مت خبک بیاس خاطر ما در زلس بود و بدین جهت آمد و رفت او در جمیع خانها و با علمه شاگرد پیشه و ملازمان دولت خانه هر یک از اقارب مهابت خبک آشنا حواله هر خور سے از ان جماعه کما عینی آنگی داشت چون بیا و سه طالع و اعانت جماعه انگلیشه بر سه دولت تمکین گشت بر سه که ام از ان جماعه که گمان زراذ و سه داشت بهر قسم که د نیت حلیه حبه اورا بمبرض عتاب و خطاب در آورد و بهر قدر لبصاحت و استطاعت او بود از دست کشیده گرفت حتی بعضی از کنوان اغنیه فوجش که ملازم میرن و میر حفر خان بوده اند و از وفاتر خاسا و غیره معلوم شد که اینقدر جوهر و فلان طرف طلا و چیز سے از متاع یافتند همه را بجهت بلکه سه زایا ستر داد نموده انا سخا

بازیانہ کرد و کنیزان و خواجہ سراہان خانہ مہابت خبگ و شہادت خبگ کہ براسے خود در گوشہ جا کے ساختہ وہاں کے افغانے نمودہ و سب سے برونہ با آنا ہم ہنیزہ کردہ اچھ ممکن بودہ فلان گفته بودند قاسم آورد و مضمون شعر مشہور سوسے رحمتہ انتر غنیت چہ ہنستان از ہر یک جوے سہم چہ کہ گرو آید ترا ہر روز گنجی چہ گویا بگو شش ل اصفا نمودہ بود راہ سکت سنگہ کہ گنہ تنہا سے سرکار مہابت خبگ و پیشکار راہہ جانکے رام و دلاہ دو لہبہ رام اما در اقتدار برابر باہنہا بود جسے بیس روزگار دیدہ بزور سہا بیکہ اندوختہ بود آیر سے خود خرید و نقد و جنس خانہ خود را سیاہ کردہ بے کم و کاست بمیر قاسم خان نمودہ مبلغ خیر بود میر قاسم خان قلیلیے راہہ مذکور معاف نمودہ باقی ہمہ اگریخت اما از سکت سنگہ راضی و شادمان گردیدہ غرتش بسیار میکرد و در پہلو سے مسند خود می نشست اندو از غلام حسین خان کہ داروغہ دیوان خانہ مہابت خبگ و رفیق قدیم او مالک لکوک بود نیز زور و سباب ہمہ انتزاع نمودہ بداروغلی دیوان خانہ بتو مقرر داشت منحصر آنکہ باین صورت زور و افسے اندوخت و سپاہ راہم مستمال ساختہ آنا را کہ لائق کار خود دانست ملازم کرد و بعضے را جواب دادہ تخواہ آنا دہانیدہ و از انتظام این فرقہ ہمہ اطمینان ہم رسانیدہ و در فکر قلع و قمع زمینداران مفسد افتادہ

ذکر سردار ن میر محمد قاسم خان بطرف سیر بھوم و جنگیدن کپتان بردوان بازیندازان آن مرد بوم

چون در صوبہ بنگالہ از زمینداران قریب بود و ار الملک مرشد آباد غیر از زمیندار سیر بھوم دیگر سے دعوی شجاعت و حمیت و دعوی خبگ و نام و تنگ نہ داشت و میر قاسم خان گویا در باطن بازیندازان از قدیم دشمن بود و فی الحقیقہ لکتر ازین فرقہ قابل طلب و ناقص عہد و پیمان و کم فرصت و کوتاہ اندیشی اندیشا ہدہ اندک انقلاب حقوق مراعات حکام و غیر حکام بر طاق نیسان گذارشتہ ہر دیکے کہ توانند بھور رسانند و بدین سبب کہ سلاطین سلف سیرگزیرا ہنہا اعماذ کردہ علی خود را در امور جوئے ہر گنہ و ہر جہت مدد میدہتند و ہمین جہت در عہد پادشاہان مغورند کور ملک مہمور در عایا و مسافران طعن و شادمان فرار و ارا ضعیف مزروع و آباد ممالک منتظم و خلاق دل نشاد بودہ اندا بحال کہ زمینداران مطلق العنانہ و تمام عالم فساد شائع و مملکت خراب و برہم افتادہ است و اگر ہمین صورت بماند انتظام ہا اتر و ملکها ویران تر خواہد شد القصہ زمیندار سیر بھوم کہ بدلیج الزمان خان نام و بدیوان جیو شہار داشت در ایام جوانی بلکہ در سن کہولت بنا بر افراط رغبت بعیش و آرام زمام بند و بست ملک بدست علی نقی خان سپر خود کہ ارشد اولادش بود سپردہ فارغ البال سے گذرانیدہ بعد انتقال او و انقراض ایام دولت خاندان مہابت خبگ دل تنگ گردیدہ لباس درویشی بپوشید و دیگر خود اسد زمان خان را کہ از بطن رانی بود بر راج نشاندہ خود گوشہ نشینی و صحبت گویے با فقرا اختیار نمودہ میر قاسم خان در معاملہ سیر بھوم چیز سے افزود سے خواست اسد زمان خان اطاعت کردہ و تہم زور زد سببش ہمانا آن بود کہ چون میر محمد قاسم خان در ہمین دیار نشو و نما یافتہ و در سوابق ایام مقیدترین مردم بود و عامہ خلایق بنظر حقارت درو سے نگرستند در نیولا کہ عروبے لبتہ اورا سیر آمد اقتدارش بخاطر اوستی و وقور سے نہ داشت بہر صورت میر محمد قاسم خان بر آئینیہ زمیندار مذکور از مرشد آباد بر آمدہ بدہ گام کہ از شہر فاصلہ وہ دور از وہ کردہ داشت محکم ساختہ و خواجہ بھیسے خان را کہ از عہد میر جعفر خان خدمت خبگ کے دشت سحر بھوم یک سنجاب و کرگین خان اوستی سے کہ داروغہ تو بچانہ و ساختہ و فواختہ او بود و بگو شمال زمیندار مذکور بیشتر فرستادہ جو کوزا ہنویا کردہ بود سے نمودہ خبگ این زمیندار قبل از وصول کمک انگلیشیہ انفصال دہند لیکن چون در لشکر سبہ و ستالی از سرداران سابق کہ نظر کردہ مہابت خبگ و پروردہ تربیت او بودہ اند کہ سے نامذہ سفلہ ہاسے ناگرد کار بصرہ آوردہ میرن و میر جعفر خان با وج اعتبار رسیدہ مشارالہ و معتد علیہ گشتہ بودند کار سے از پیش نیرفت اسد زمان خان پدر خود دیوان بدلیج الزمان خان

بنیاد سے ملک نشانیہ و خود با چار پنج ہزار سوار و قریب بیست ہزار پیادہ و دیکر یوہ ہا سے صاحب الممالک جاگرتہ طرقتہ داخل ہوا
 بستحقان سپردہ بجاسے خود با رام نشستہ بود کہ درین اثنا فقیر حسب الاشعار میجر کرنک سالار فوج انگلیشی قائم مقام کرنک
 و مشر سبے صاحب مدار کو شے عظیم آباد در غیبت مشر امیث قبل از ورود مشر مگوینہا بر ابلان بعضی پیغام کز باسے کہ گفتمہ بودند
 و بر اکبروان میر محمد قاسم خان بطرف عظیم آباد پہر شد آباد رسید و بیدہ گام رفت و با میر قاسم خان ملاقات کردہ او را رسالت نمود
 تہدہ در لشکر میر قاسم خان بود کہ خبر فتح سیر بہوم رسیدہ صورتش آنکہ بعضی از کپتان ہا کہ متقیوں بردوان با چند کپنی تلنگہ بودند از
 دیگر رسیدہ برسہ اسد زمان خان و غفلت ریختہ فوج اورا پریشان ساختند و بچند ضرب توپ و شلک بندوق جہا متھے از فوج
 زمیندار مجروح و مقتول گشتہ بقیتہ اسبیت رو بفرار نہادند بعد استماع آواز توپ و شلک افواج قاسم خان ہم رسیدہ سیکان شکر
 خود نمودند و قدمے چند ہر پے گریختگان رفتہ بر مسکن لشکر او مسکر ساختند از وصول ابن خبر چین و بدھلے افواج خود اورا
 کردہ از جمیع آن مردم خاصہ خواجہ محمد خان کہ رئیس آن لشکر بود از زدہ تر گشتہ اکنون مناسب است کہ احوال عظیم آباد
 سبب آمدن خود میر شد آباد گناشتہ انتظام خبر دادہ آید

ذکر بر آمدن میجر کرنک بارادہ جنگ پادشاه و مشیر لاس و تلنگ شدن سردار مذکور از استماع
 مشورہ ہا سے مختلفہ رام ناراین و راج بلہہ و فرستادن فقیر را بہ پیش میر محمد قاسم خان و
 ماجرا تیکہ بعد ورود فقیر بہ حضور میر قاسم خان و عظیم آباد روسے داد و نہصت نمودن
 میر قاسم خان از راہ کوہستان پانچمال و رسیدن بہ عظیم آباد

سابق مذکور شد کہ بعد رفتن کرنل کلین ثابت جنگ مشر بلول زمان یسیرے صاحب کلان کلکتہ بود بعد او شمس الدولہ
 رسید و مدار الہام معاملات کوئیل کلکتہ و گورنر با استقلال گردید اول مشر امیث و بعد از او کرنل کلہ و سیف جنگ مع میجر
 کرنک و مشر شنٹن و بعض سرداران دیگر از عظیم آباد کلکتہ شتافتہ مشر امیث خود صاحب خرد کلکتہ گشتہ در منازعت با
 شمس الدولہ کفاد و شکایت و تحقیق او در کار ہا بولایت خود نوشتن آماز نہاد و شمس الدولہ را نیز زمین رویہ بضرورت ہا مشر
 امیث اختیار افتاد و سیف جنگ مذامی دانند کہ سبب از ریاست فوج مغزول گشتہ بولایت رفت و میجر کرنک بجا
 اور رئیس فوج انگلیشی گردیدہ بعد غزل میر حفر خان و مسلط شدن میر قاسم خان مع مشر شنٹن عظیم آباد برگشتہ آمد چون فقیر را
 با سرداران انگلیشی نہایت اخلاص و دوستی بودند بہ خبر مد و خرچیکہ میر قاسم خان نابر غرض خود قبل از عروج بر ریاست کل
 صوبجات برای فقیر مقرر کردہ بود با گلشنیان ہما وقت ظاہر نمود نیز معلوم شان بود کہ شش لکہ دام جاگیر فقیر در پکنہ منوگیر
 نسل آبد از قدیم الایام مقرر است میر حفر خان بعد ہنگامہ ورود پادشاہ شاہ نار آمدن والد بندہ ہمراہ او ضبط نمودہ صاحبان
 بندہ بہ فرہ اخلاصیکہ بانندہ داشتند جاگیر مذکور را از میر قاسم خان بنام بندہ گذاشتہ کنایندہ سٹا و گداشتنش بہر
 دستہ او بندہ نے وفاتر کل گدا بندہ آوردند از دست رام ناراین بر آوردہ سیر فقیر نمودند و عامل بندہ در انجا رفتہ در ان کل
 نامہ چون موسم برسات انقضا یافت میجر کرنک بہ تہدہ ہفا سے نائزہ فساد پادشاہ و مشیر لاس و کامکار خان از عظیم آباد
 بر آمدہ در میدان بانغ حفر خان مسکر ساخت و رام ناراین و راج بلہہ را بر فاقت خود ماور نمودند بہ پاس حقوق مراعات
 ایشان درین سفر خرچیکہ گردید چون نابر عسرت ساہبا اسباب سفر و اسلحہ و سوار سبے سچ داشت میجر کرنک مشر حبی خیمہ

از سر کار خود متقاعد و اسیران متعدد و ویران و غیره مایحتاج مهیا کرده دادند فقیر در شکر ایشان بخوبی اسیر برود و اکثر اوقات
 بلکه علی الدوام شریب حوره در امور مرجوعه -- آوردند چون مدتی در میدان مذکور سپری شد و هر دو سبند و سبند مذکور یک معراج و دیگر
 وقت شام آمد ملاحظه آن یک مہیاد دیگر سے برعکس او التماس یکدیگر دو سبند و صاحب لشکر و سردار ہا سے معتبر ہوتے پھر کزنک
 و میرہ صاحب انگلیشیہ از اختلاف آرامی اینہا دلنگ گردیدہ بالفاق صاحبان کوئے خصوص شریب فقیر را غلبیدہ گفت
 کہ شاہ دوست ما و رفیق و تجوہ میر قاسم خان ہم ہستید و این سبند و الحال کوکرو نامت و ما از نمازعت و منافقت این سبند
 عاجز آمدہ نمید ایم گفتہ کرا پیریم صلح ہمین است کہ میر قاسم خان درینجا آید و ملتسات اینہا را شنیدہ سبند ہر چہ بہتر داند بکند و ما را جواب سوال
 قطع نماید یا شد مگر درین باب با و نوشتیم سوڈے لانی کند کار سیر ہوم عظیم تر از سفندہ پادشاہ و مویشی لاس منیت شمارفتہ این مدارج
 علی سبند علیہ اورا فنا میدہ این طرف بیارید بندہ قبول نمودہ عازم شد پھر کزنک خطوط پختہ قاسم خان و خطی متضمن سفارش
 و حفاظت بندہ از خدمات ایزا سے از پھر پاک نوشتہ بجزوہ خاصہ از پھر لے پادشاہ سے جا بگریز کہ متعین پھر مذکور بود
 براسے سوار کندہ متعین نمود و فقیر سوار سے کشتی مذکور روانہ مرشد آباد گردیدہ در راہ مستر کو میرا دید کہ مدارا لہام و
 صاحب کلان کوئے عظیم آباد گردیدہ آنجا میر و چون عاجل در رفتن بودم کت نتوانتم نمود از دور ابلاغ سلا سے
 باور نمودہ پیشتر رفتہ القصد خود را بندہ گام رسانیدہ با میر قاسم خان کلمات و ابلاغ رسالت سرداران فوج
 انگلیش نمودم شنیدہ انماض کرد و تہیہ رفتن عظیم آباد را جازم نمود اما با فقیر لعل طوفت دہر بانی پیش آمدہ خیمہ سبند
 بودن بندہ علیحدہ فرمود تا برابر گذرند و سبند وقت طعام سے فرستاد و برافت و عنایت ہمکلام سے شد و چند عدوتہا
 از قبیل ستار و خاصہا جا بگریز و غیرہ فرستاد تا آنکہ رام نار این بوساطت گماشتہ حکمت شیشہ نوب ایندہ کہ تمام حسین
 فرستادہ پھر کزنک بجنور رفتہ اند چون نہایت اخلاص با انگلیش دارند و پدر و برادر ایشان با پادشاہ سے استحقاق
 از طرف ہر دو کس یعنی جامعہ انگلیشیہ و پادشاہ ہر کارگی منظور دارند حکمت شیشہ این سخن بوساطت و کلا سے خود میر
 قاسم خان رسانیدہ او خود تو ہم مجسم بود از فقیر بدگمان گردیدہ التفات سے داشت موقوف ساخت و چون پھر پاک در
 لشکر نمود بندہ بر خود ترسیدہ پھر گشتہ کہ حکم اگر حضرت طلبم بدگمان تر گشتہ حد آداند چہ ارادہ نماید و در لشکر با وجود
 بے اسبابے بدون التفات و عنایت او چگونه بقاء نام برد ناچار دوسہ روز بودم کہ عارضہ نسبی رویداد ہمان عارضہ
 را وسیلہ ساختہ رخصت خواستم تیرش رونی گفت میخواہید عظیم آباد بروید انکار آن طرف نمودہ اظہار ارادہ مرشد آباد
 کردم بکہ است رخصت دادہ بر آخرج چیزے نداد بندہ خود را بصوبت تا بمرشد آباد رسانیدہ در خانہ آشنائی منزل گذر
 بعد از نزول من بمرشد آباد ذلیل و بے بوساطت خواجہ اشرف کشمیر سے کہ از برادران و سبند اعظام فخر التجار خواجہ واجد بود
 دوران زمان مصاحبت با میر محمد قاسم خان گرم دشت بر فقیر فرستاد بعد چند سبند خبر رسید کہ میر کزنک در عظیم آباد
 پادشاہ رفتہ پادشاہ را شکست داد و کامگار خان مع پادشاہ پس پگشتہ عقب تر نشست و مویشی لاس لعل طوفت
 انگلیشیہ و فرانسسیہ کہ فیما بین ہدگر ستم دارند بغزت اسیر گردید و بعد چند روز پادشاہ را میر کزنک بار سال سفر است
 مبالغہ گردانیدہ ملازمت نمود و ہمراہ خود آوردہ در عظیم آباد نشاند میر قاسم خان باستماع این خبر مضطرب شدہ از راہ
 کوستان بضراب و ایثار روانہ عظیم آباد شد بندہ ارادہ عظیم آباد نمودم شنیدم کہ تراب علی خان عموسے خود را کہ
 نائب گذارشتہ رفتہ است فرمان داد کہ خطوط احد سے از سبند و ستانیان مرشد آباد و لعل طوفت نرود و سے

ذکر رفتن میجر کزنک بنجک پادشاه و آوردن شمشیر کهنه

همه روز بنشیند و بیرون و سخن نیاید عاجز و حیران گردیدیم آخر با عانت صاحب کوشه قاسم با زار از مرشدان بادیه بزرگ بگریه رسیدیم که کوشه در تفصیل این اجمال بزرگان قلم داده آید تا متعینان اخبار را حیرت و انتظار نمایند که معاملات مذکوره چگونه می شود

ذکر رفتن میجر کزنک بنجک پادشاه و آوردن شمشیر کهنه پادشاه و آوردن شمشیر کهنه پادشاه

میجر کزنک بنده را بطلب میر محمد قاسم خان فرستاده بعد از آن رام نار این و راج بلبله راج افواج صوبه و بکیرن همراه خود در سر پادشاه که در نواح گیلان بود در وقت چون تقاریتین روی داد و شاه خطوط متواتره بوالد بنده متضمن طلب نگاشته پیش خود نگه داشت تا والد مع قویکه فراهم آورده بود و محقق شود و مقابل قبل از آمدن ایشان اتفاق افتاد و شمشیر لاس بجزأت و جلادت پای پیش گذاشته بانگ مردیکه هم پیش بود و قتل قلیل سامانیکه در پشت با فوج انگلیش محاربه نمود و فوجا دیگر بر سر پادشاه و کامگار خان ریخته تزلزل بدان فوج انداخت و کامگار خان مجال پایداری یافته فرار اختیار نمود پادشاه هم متابعت او کرده روز بعد از آن گردانید همراهمان شمشیر لاس را پیشاپه این احوال و نیابتت سامان و محنت سالها دل از دست گرفته همراهمان کامگار خان و پادشاه منظور افتاد و شمشیر لاس چون تنها ماند بر سیکه از توپها سخته خود شل اسپ سوار گشته مترصد قتل استاد و مار فرار اختیار نکرد میجر کزنک و کپتان بکس برین حال و قوف یافته با مع و دوسه از سرداران بر اسپ خود سوار بدون تلنگه و برق انداز پیش رفتند چون نظر بر شمشیر لاس افتاد از اسپها نرو داده کلاه باسه خود بر سر سلام از سر بر داشتند و نیز همان قسم لعل آوردند با هم گز گفتگو نمودند میجر کزنک و شمشیر لاس را در ثبات غزم و فرط شجاعت و غیرت ستوده گفت آنچه حق مستع بود از شاهان بظهور رسید و محامد شاد در وفات رسید و اخبار ثبت گردید الحال موافق ضابطه کرج از کمر کشید و نرو ما آمده ترک نشاند تا شد گفت من کرج از کمر نخواهم کشود بهین صورت اگر خواهد چه مضائقه با طاعت در می سازم و الا بدلت کرج کشان را ضعیف گشته جان خود درین میدان همه بازم جامه انگلیشیه شجاعت باسه سابقه و لافقه او را دیده بصورتیکه او را منظور بود در آید و با هم گز معانجه بکیدست چنانچه معمول آنهاست لعل آورده لباط خصومت در فرود دیدند و پاسه لکه خود طلبیده شمشیر لاس را در آن نشانیده همراه آوردند و از فرط حیا و غیرت پرده باسه لکه را فرو هشت تا آشنایان را نبیند با ستاع این خبر بعضی از آشنایانش مثل میر عبدالقادر و مصطفی قلیخان بر اسپ دیدن آمدند میجر کزنک عذر خواست و چند روز دیگر او را نتوان دید که از افعال و بلاقات احباب نیست احمد خان قریشی که مر یاوه گوی بود بتماشایش آمد و بنا بر خوش آمد سرداران انگلیش بر وفق ضابطه زمان و اقران خود دستنار مکان او تبیین نموده گفت بی بی لاس کجا بسند میجر کزنک و دیگر سرداران انگلیشیه نهایت برآشفته تیغ و تندی جواب دادند که بوج گوی در میان ما مردم ضابطه نیست و شجاعان جوان مردان را نیز شستی یاد نمودن عیبی است بزرگ او مرد میدان رزم و آشنایان میدان رزم نیست این نام هرزه در آن کسند طبع شامروم و ضابطه بیوده و پارشا خواهد بود که مردان را هر چند حریف و دشمن باشند در شستی تمام نبرد احمد خان مجمل گردید و زبان بکام خود کشید و خاموشی گزید ضرورت ساعته نشست و منتفع برخواست رفت و لذت انگلیشیان کس به حال او با آنکه سردار معزز بود و با احترام با او بر میخوردند در نیوقت از آن حرکت ناشایسته اش انتقاسی نکرد و الحق این صفت بلکه جمیع ضوابط ایشان در حرب و قتال در معامله با دشمن هم در دفع و طلب هم در شکست و پیروزی نهایت خوب و بسیار محمود است و موافق است با آداب عقلا سلف القصر بعد این جنگ را و شتاب را که از تو

ذکر رفتن میجر کرنیک جنگ پادشاه و آوردن شمشیر لاس همراه

پادشاه فرستاده پیغام مصالحه و ملاقات دادند و به بهترین آیین منظور بود پادشاه کم شعور تعلیم کامکاران سرافراز گشته را در
 مذکور و طبع نیل مقصود برگردانید او عرض کرد که حضرت خود بجزو این مصالحه را باز خوانند خواست اما در آن وقت باین
 خوبت میسر نخواهد آمد چه اکنون آنها میخوانند و هرگاه مایوس گشته ازین اراده باز آئید و شما خواهش کنید طاهر است که بجه صورت
 خواهد بود لیکن سو و سکنی کرد و شتاب را برگزیده چون دالدم مردم رسید مبرین ماجرا آنگی یافت پادشاه را اقامت مناسب
 نمود اما کار لذت دست رفته بود و کامکار خان بهمان قسم اصرار بر جنگ داشت و میگفت که باز مردم جمع کرد و باید جنگید و میر حسین خان
 پیراسد شد خان که نکرا در احوال محمد قلی خان گذشت نیز با کامکار خان هم درستان بود و الد پادشاه را فهمانید که کامکار خان
 زمیندار است جنگیدن و گرنختن شیوه اوست اما این قسم گریز پاپیها و فرار سلطنت را نهایت ننگ است و عار مناسب
 همین که کمال هم شتاب را اطلبیده بنا مصالحه گذاشته آید درین ضمن هر دو ابداً با افواج مرسته که بدافع سلطنت و
 آده شاد جهان نام پادشاه دست نشان عماد الملک را برداشته در قلعه دست بند و بست خود نموده میخواست که لباس
 را بر نخت سلطنت سب و ستان جلوس فرماید با اتفاق شجاع الدوله و نجیب الدوله و وهیله و حافظ رحمت و احمد نیکش بعد
 قامت ز ماه کامل انجام یافت و مرسته گویا با سره تمام گردید و ستا صلی شد و ابداً منظر و منصور بقنطار و سهرات برگشت
 و انشاء الله تعالی ذکر این سوانح در ضمن احوال شاه جهان آباد و آن طرف با خواهد آمد ابداً شجاع الدوله و نجیب الدوله
 بر جمیع افغانه را مغارش شاه عالم نموده با طاعت او و پادشاه کردش تا کید با نمود وزیر که همیشه شاه عالم در عقد و شاه عالم
 سیر الدوله را بعد از شدن بد خود بفرست پیش ابداً فرستاده همین اسند عالم نموده بود و سیر الدوله همراش آمد و در اینجا
 با امر آنکه کور نخت پیر نمود جوان بخت پادشاه عالم را نجیب الدوله حسب الامر ابداً بنیاست پادشاه در قلعه شاه جهان آباد نشا
 شجاع الدوله را با آوردن پادشاه از طرف بنگاله تاکید نموده بود و بنا برین عرائض شجاع الدوله بطلب پادشاه رسیده و پادشاه هم
 از گریز باسے متواتر کامکار خان تینگ آمد مصالحه با انگلیشه و رفتن نزد شجاع الدوله تعمیم داد و التماس والد را قبول نمود
 را و شتاب را ارشده بدستخط خاص نوشته طلبید اشت شتاب را بعد استیذان از میجر کرنیک و غیره رسد انگلیش پیش
 پادشاه رفت و جواب و سوال منقح کرده بناسے ملازمت میجر کرنیک با پادشاه گذاشته آمد کامکار خان احوال بدین منوال
 دید چون مصالحه و ملاقات با انگلیش مخالفت را و خواستش او بود مع لشکر خود بر خاسته بملک خود رفت و پادشاه اندک
 سانت کوچ کرده بظرف لشکر انگلیشه آمد و در آنجا معسکر ساخت روز دیگر که براسے ملازمت میجر کرنیک دیگر سرداران انگلیشه
 مقرر گشته پادشاه اراده رفتن پیشتر نمود و میر حسین خان نیز گمان مقید شدن پادشاه یقین کرده از لشکر بدرفت و مردم او
 در عین لشکر نهادسے میگردند که پادشاه را نصیر الدوله سید هدایت علی خان بهادر اسد جنگ با سیرسے و نیگیان مینید بگریز
 جان و آبروسے خود غریز است ازین لشکر بر آید اکثر احمقان کبک او ترک یافت پادشاه نموده همراهمی او گریزند در آنجا
 راه مردم بنیاد سنگه لبر کردگی او دیگر سنگه از قلعه نیکار سے بر آمد همراهمیان میر حسین خان را غارت نمودند و او بهر صورت
 بدرفت مردم دیگر احوال بدین منوال دید باز بشکر برگشته فوج و سوار پادشاه تیار بود که قریب نصف النهار میجر کرنیک
 در مقام سچان کسبنت کرد و سے گیا و لشکر گاه پادشاه بود آمد ملازمت پادشاه نمود بعد از آن پادشاه حسب الامر
 او سوار گشته بظرف گیا که لشکر میجر کرنیک بود و نصنت فرمود و میجر کرنیک تا سیم کرده کلاه از سر برگرفته و در بعضی گذاشته درگاه
 پادشاه پایده پا راه رفت بعد از آن بموجب حکم شاسے بر اسب خود سوار گشته تنها پیش پیش فیصل فاصل یکت میماند از

ذکره فتن میجرزنگ بنگال و پادشاه اوران و سیرتسفرین

راه میرفت و والد مرحوم پشت سر پادشاه با جمیع افواج بر نیل خود سوار بفاصله نایب مسی آمد تا بلب دریا چو جسته که فاصله
 یک نیم کرده از گیا وارد رسید و لشکر گاه پادشاه در آنجا قرار یافته بهیر و بنه همه فرو دادند و پادشاه و والد مرحوم جریده بامر و هم
 حسب التماس میجرزنگ در باغ نیارفته نزول نمود و میجرزنگ جمیع سواران خود را مع رام ناراین در باغ بلبله و سرداران لشکر
 این هر دو هندی آورده ملازمت پادشاه گنایند و ضیافتش نمودند و در مناسبت پیش کرد و والد مرحوم مع فوج بر در باغ مذکور
 سوار استاده ماند چون پادشاه از آنجا بر آمد والد اندرون رفته با میجرزنگ و سرداران دیگر ملاقات نمود و آنها رسم توه منع بعمل
 آوردند بعد بجا آمدن مرسوبات والد هم از باغ بر آمد همراه پادشاه بلشکر گاه خود مساودت نمود و قریب نیم صفت شب مع مردم
 همراه بنجام خود رسیده آسود روز دیگر پادشاه از آنجا کوچ کرده گیا را محظوم سادات خود گردانید بعد چند روز از مکان مذکور
 باتفاق کوچیده پادشاه مع افواج انگلیشی و غیره بعظیم آباد رسید لشکر پادشاه بر تالاب میثی پور مقرر گردید و فوج انگلیشی بجا
 خود در باقی پور داخل رام ناراین مع فوج در منازل خود در باغ بلبله بدست و طرف باغ جعفر خان منزل گزید میر قاسم خان
 این اخبار شنیده از راه گوستان سیر بهوم و کهرک پور ایلیغار نموده خود را بعظیم آباد رسانید و بطرف مشرق شهر عظیم آباد
 در باغ جعفر خان با فوج خود فرو آمد رام ناراین و بلج بلبله استقبال نموده بملازمتش تقرب جستند رام ناراین بدستور
 در قلعه می بود در باغ بلبله مع فوج همراهی خود که نوکران سیرن بودند ضمیمه لشکر میر قاسم خان گردید میجرزنگ سرداران
 انگلیشی واسطه ملازمت میر قاسم خان با پادشاه گردیده جواب و سوال این امر پیش آوردند میر قاسم خان از خوف و غایب از
 کثرت استکیار راضی بر رفتن در خانه پادشاه گشت و بناسه ملازمت در کوچه اصحاب انگلیشی گذاشته شد سحر ذرا
 قاسم خان مطمئن نبود و اندک نشاء داشت که چه پیش خواهد آمد زیرا که میجرزنگ سالار فوج انگلیشی طرفدار سترامیت و از شمس الدوله
 دسترت منحرف بود و انقصه آنها خانه خود را بفر و شش و آئینه آراسته و بر بنیر طعام خوردن خود مسند تکلف گشته تخت
 جلوس شاهی ساخته و در آنجا قاسم خان بامدن والد مرحوم و هجوم خواص پادشاه راضی نشد پادشاه حسب التماس
 میجرزنگ جریده بکوچه درآمد و انگلیشی بهمهم حاضر گشته از دروازه کوچه خود بسیار دور رسم استقبال عمل آورده پیاده پادشاه
 آمدند و پادشاه در کوچه نزول نموده مسند معهود مذکور بنشست و آنها همه استاده بودند اما میجرزنگ امور بنشست گشت
 و آداب بجا آورده نشست دیگران بجای دیگر رفته نشستند و باز آمده مگر خدمت می بستند بعد ساسه عتی میر قاسم خان
 آمده لبالب بجا و ملازمت کرد و یکبار رو یک شرفی نذر کند رانیده تخت دیگر هم از لبوسات خاصه و جواهر و غیره پیش نمود
 و از حضور خلعت شش پارچه و مالک مردارید و سر بیج و جینه مرصع مع پر گلگی عفار عطا یافت پس از آن در همان مکان بجزیره دیگر
 که اختتام سیرتسفرین کلان کوچه داشت نشست اکثر جواب و سوال معاملات بنکال و داد و ستد خزانه صوبجات
 و غیره انضالی تا دیت و چارک روپی مالگذا رسیه هر سه صوبه تقریباقت بعد از آن بحضور آمده خدمت شد و بلشکر خود
 که در باغ جعفر خان بود رفت و پادشاه تجویز سرداران انگلیشی و داخل قلعه عظیم آباد گردید و در عمارات قلعه پنجه که منسوب است پادشاه
 دید و تخته شان شهر است منزل گزید چون میر قاسم خان بامدن والد مرحوم دانند که هم از فوج شاهی در قلعه راضی نبود
 انگلیشیان اشرف ناسی او نموده از پادشاه آسوده نمودند که سید پدایت علی خان بهادر داخل قلعه نگردد و بنا برین والد
 را پادشاه گفته فرستاد که لشکر بود و بحیثیت لشکر و اطمینان خاطر زنگا کوشد تا تفرقه در مردم نباشد و لیثا بهم نرسد و والد
 حسب الامر در لشکر و خیمه پادشاه نشست حسب الحکم در اجتمع عساکر و گنبد شستن فوج می پر و تخت و رام ناراین بر نیابت

صوبه که خود داشت از والدی ترسید که مبادا با قاسم خان موافقت میسر آید و پادشاه را برساند و بر او بداند
 بدگمان می ساخت و خفا سواد و راز کار تراشیده با او می گفت میر قاسم خان که مستعد ظنون بلکه درین خصوص قریب بچون بود
 گفته شکایت والد پیش سرداران انگلیسی می نمود آخر اصحاب مذکور حسب التماس ابو البرص پیام فرستادند که صاحب بجاگیر خود روزی والد
 جواب داد که من رفیق و ملازم پادشاهم و باذن او در اینجا نشسته بدون امر او چگونه می توانم رفت انگلیسیان که اکثر ذی عقل و حقیقت
 ستاند ازین جواب راضی گشتند یکی را از اقوام خود فرستاده عذر خواهی و اظهار رساندند که خود از والد مرحوم نمودند اما پادشاه
 گفتند که میر قاسم خان با وجود بودن سید هدایت علی خان در لشکر و فرام آوردن عسکر راضی بانفصال بمحاطه و اعیان رز و وفاسی
 مواعد نخواهد شد صلاح آنکه بنجان مرقوم حکم رود که بجاگیر خود روزی پادشاه حسب التماس انگلیسیان گفته فرستاد مرحوم مذکور در خصوص
 مجبور گشته شب بلاقات میجر کزنک و دیگر سرداران انگلیش بکوشه رفته مرقوم صبح بجاگیر ات خود روانه گردید یعنی علی خان برادر
 فقیر که بواسطت والد خود رفیق پادشاه و بنام دیوان تن بود و محمد ولد بهادر طغر خلیف خطاب یافته در شهر نزد پادشاه ماند درین
 فقیر از مرشد آباد با عانت مساجیان انگلیش بر آید عظیم آباد رسید مویش آنکه چون میر قاسم خان با اضطراب از طرف میر بیوم
 کوچیده عظیم آباد رسید و بنده چند روز قبل ازین نهنفت چنانچه گذشت از میر قاسم خان استرخاص نموده بمرشد آباد آمده بود
 و از مرشد آباد که کسی برمی توانست آمد و نه خطی که کسی می رسید احوال فقیر از میجر کزنک و مشربجی و غیره مکتبی ماند که آیا بر وجه آمد چون
 رام ناراین با میر قاسم خان عدم مفاد داشت میخواست که موشک در ایها نموده انگلیسیان را با او بدین طریقه سازد و در این از سس نموده
 فتنه بر انگیزد اول خود در باره بنده از گماشته ملک سینه آن قسم که گذشت نوبت بنده میر قاسم خان را با من بدگمان ساخت
 چون بنده عظیم آباد میر ایش نیامد و از بنده خبری هم کسی نمیر رسید کبیر عبد الله صنفوس که با انگلیسیان نهایت آشنایی بود و ذکر
 در محالفت سابق گذشت برادر رام ناراین در گویش گفت که میر قاسم خان سید غلام حسین خان راز سهر داده در مرشد آباد گذشت
 سید مرحوم مرقوم با خیر نهایت دوستی داشت و سید علیخان برادر کتر فقیر مع ابتلاع بنده در خانه خود چنانچه گذاشته رفته بودم
 می ماند با سید مذکور ملاقات داشت ازین خبر آگاه گشته هر دو لشدت رقت نمودند و هر چند دهمیرج ناراین برادر رام ناراین
 بجاگیر و محالفت از اظهار آن نموده بود و غرضش آنکه نام او مذکور نشود تا عند تحقیق بلائی بر سر او نیاید میر عبد الله و برادر بنده
 بیاب گشته اظهار این امر با انگلیسیان ضرر نرند لیکن صلاح و احتیاط ذکر نام دهمیرج ناراین که میر عبد الله نوکر برادرش
 و سید و سس مذکور از همه با بود آنست با مشربجی و میجر کزنک این خبر فاسر کرد چون میجر کزنک و مشربجی با مشربجی و کل
 و از شمس الدوله سرگران بودند با میر قاسم خان هم که دست نشان شمس الدوله بود و در تمام داشتند و در نفس بودند که تصور
 بر میر قاسم خان اثبات شود تا آنها را جلای اثر از سس شمس الدوله بدست آید بجز استماع این خبر چون آتش شراره باران شد
 و گفتند که سید غلام حسین خان با ما آشنا و فرستاده ما است اگر این خبر ثابت شود با میر قاسم خان خصومت نموده اند ما مشربجی و سید
 میر عبد الله را غم فقیر از یاد رفته بود و جوش و کوشش در از استیصال در اظهار این سخن محالفت نموده دلالت بر نوشین خطوط
 به بنده و صاحب قاسم بازاره استخبار احوال فقیر نمود و آنها خود از زمره بهوشیاران بوده اند قبول نموده خطی بفقیر مستقیم استفسار
 حالات و سبب توقف در مرشد آباد و در صورتیکه مجبور سس روی داده لا علاج باشم دلالت باطلع و ملاقات با صاحب بازاره
 که در آن ایام مشربجی و سس کل با تسن بود اگر ممکن باشد نمودند و خطی هم بصاحب مذکور بفرستادیم انگلیسی فرستادیم میجر کزنک
 اقرار با سس فقیر فرستادند و روانه غریب با خطوط مذکور سس را میسر و در وسیله استگار سس و غرض فقیر از مرشد آباد گردید سجد

باصحاب قاسم با از ملاقات نمود و شک راه و بر کاره مع کشتی گزیده روانه عظیم آباد گردید و الحمد للہ مع الخیر بمنزل مقصود رسید و بدوستان ملاقات کرد و در خانہ خود شادمان نشست اما از دیدن میر قاسم خان و ملازمتش اندیشها داشت چه عجب نفاستی در آن روزها شایع داشت در قلعه پادشاه و برادر بنده با او ہمراہ و مرید پیر و رام ناراین آزرده از من اما در ظاہر انشا و حقوق و موافقت سابقین را بر گردن و میر قاسم خان با رام ناراین دشمن و از بودن پادشاه در قلعه نامطمئن و بدظن و انگلیشیان با ہم در منا زعت مشرک و میر صاحب اختیار کوئے عظیم آباد با شمس الدولہ متفق و طرف میر قاسم خان داشت و میجر کزنک و مشرک حجه با مشرک امیث یکدل علی المرغم شمس الدولہ بحایت رام ناراین بہت می گماشت رام ناراین با عتقاد حایت میجر کزنک و مشرک امیث و غیرہ مغزور بودہ با مشرک و میرک و ماساقت و مدارا سے نمود و با مشرک حجه و میجر کزنک دوست نخلص بود این عمل زیادہ تر موجب ناخوشی میر قاسم خان و مشرک و میر از رام ناراین می گردید و بہین سبب دید آنچه دید و احوال بنیدہ آنکہ میر قاسم خان بسبب آشنائی بنیدہ با اصحاب انگلیشیہ و رفاقت برادر بنیدہ با پادشاه و تعارف سابقہ کہ بنیدہ را با رام ناراین بود بدگمان از فقیر سے ماند و رام ناراین و مرید ہر سبب نام نوکر سے میر قاسم خان و بنابر آنکہ سبب ابرک والد خود خواہان نیابت صوبہ عظیم آباد از میر قاسم خان و انگلیشیان خواہم بود نیز مرا بید ہیا متہم میداشتند درین عرضہ میر قاسم خان مشتاق ملاقات فقیر برای عرض خود گردید کہ در سے طلبیہ و فقیر عذر ہما رسکے گفتہ نیرفت گیا آنکہ بچہ و رشده رقم ملاقات کردہ ہر امر ہر خود در خلوت بہ پیشرو عہد بچہ و رشده نیرفت کہ گفتہ کرد و فرمود کہ مشرک امیث حایت رام ناراین سے نماید و شتابا و آشنایید در انجا رفتہ سے نمایند تا مشرک امیث با متفق و از رام ناراین منحرف گشتہ حکم کونسل بفرستند کہ من اورا بقابل سے خود و ز اورہ تسلط کہ باید ہر سا تم بنیدہ بر آمدن ز در عظیم آباد بوجوہیکہ مذکور شد و بعضی جہات دیگر غنیمت میدانت لیکن از تلون و سکوٹن میر قاسم خان درآمدن در کار ہا سے او متعذر سے شمر و بنابرین گفتہ کہ کار ہا شہر چہ از دست من بر آید مضائقہ نیست اما از فراج شاکہ اشخاص بی سبب اکثر ہر میر ساند خائف خیا نچہ دریدہ کام کہ انقصیر از فقیر روی دادہ بود کہ صاحب یکبار از بنیدہ میل کلی نمودہ نا آشنا سے محض شدند عذر اظہار مرد و خصم گماشتہ جگت سیشہ ظاہر ساخت گفتہ در اندازان در خانہ اغنیاء و خیل گشتہ بہین شیوہ دارند ا او کسا نم را باید کہ بدون تحقیق با رفاقت سے خود بدگمان و گران خاطر نشوند مخص آنکہ عہد و پیمان در میان آوردہ فقیر مطمئن و عازم کلکتہ گردانید و دو ہزار روپیہ بر آخرج راہ فرستاد بنیدہ از دوستان سند سے و انگلیشیہ عرض گشتہ عازم مرشد آباد گردید و روز چارم ہم شدہ آباد رسیدہ در خانہ یکی از اقربا بمنزل گزید چون آراب علی خاں عموسے خود را بسبب فتادن من بہ کلکتہ و مسیاری کردہ دادن کشتی ہا و غیرہ سہا ب ما یحتاج اعلام نمودہ بود بنیدہ بر آ ہر امر سے کہ باو گفتہ فرستاد و سر انجام دادہ حاضر ساخت و فقیر بعد از دو سہ روز روانہ کلکتہ گردیدہ بمنزل مقصود رسید و با مشرک امیث و جارج گریسے و کپتان نکس ملاقات نمودہ صحبت اخلاط گرم داشت و اخبار عظیم آباد از زبان اینہا مفصل سے شنید .

ذکر رفتن پادشاه از عظیم آباد بارادہ اودہ ولکنو و آمدن شجاع الدولہ بہ استقبال پادہ تاسرحد بہ خود بلک یا پتہ گرم نا

درین عرصہ کہ پادشاه درین نواح گرم نگ و نماز بود انتظار میر الدولہ کہ پس نا محمد شاہ ابدالی بسفارت رفتہ بود و احمد شاہ ابدالی ہم در بہین اوان حسب اطلب نجیب الدولہ و احمد نگیش و جمیع افاغٹہ و شجاع الدولہ بارادہ استیہ فال قوم مرہبہ و روسا اینہا کہ دایۃ سلطنت سہندوستان و برہد شستن شاہجہان نام شاہنہرادہ کہ عہدہ عماد الملک بدشاہ عالم عالمگیر پادشاہ را کشتہ اورا بر تخت نشانیید بود و پرمودہ قاصد دار الخلافہ بود سہندوستان آمد و در مدت نہ ماہ خبگ مرہبہ را بانصرام رسانیدہ لقبند ہا کہ دار الملک او بود

برگشت و تبلیغ الدولہ و نجیب الدولہ وغیرہ را با طاعت شاہ عالم و پادشاہ ساختن او سفارش تباکید تمام کردہ معاودتہا نمود و سیرت الدولہ
 نامت مکو و پادشاہ ابدلے لے لے سرحدہ رقماتے او بنام سرداران سہد در بارہ اطاعت شاہ عالم حاصل نمود و سیرت کو آو بالمشافہیم
 سفارش شاہ عالم لعل آمد بعد مراجعت شاہ ابدلے نجیب الدولہ سلطان جوان بخت پسر شاہ عالم را بنیابت پدر در قلعہ شہجان
 نشاندہ سک بنام شاہ عالم زد و خطبہ بنام او خواند شجاع الدولہ نیز در ملک خود سک و خطبہ بنام او اجرا نمودہ زر سرخ و سفید مزین سک
 شاہ عالم مع عراقی نیاز متضمن استدعا سے مقدم او فرستاد و عراقی احمد بیکش و نجیب الدولہ و سیرت الدولہ وغیرہ متضمن سبکداد
 جلوس بخت سورتی و ارسال مبالغ نذر بدستور شجاع الدولہ نیز رسیدہ سرمایہ اطمینان پادشاہ گردید و سیرت قاسم خان و جامعہ
 انگلیشیہ را جاسے عذر نمادہ معاملہ خاطر خواہ خود انفصال داد و در زو اسبابیکہ مناسب دانستند پیشکش پادشاہ نمود و خبر
 کردند شاہ عالم شکر قادر کار ساز برین بندہ نوریا بتقدیم سائیدہ طبل معاودت کوفت و شاید در ماوا آخر شوال یا اوائل ذیقعدہ
 سنہ اثنین از جلوس خود مطابق سنہ یکترار و یکصد و ہفتاد و چار ہجرے از عظیم آباد سیرت و ن رفتہ قاصد ملک شجاع الدولہ
 گردید چون از دریا چہ گرم ناسہ گذشت شجاع الدولہ پیش آمدہ ادراک شرف کورنش تقبیل توأم سرری سلطنت نمود و پیشکشہا سے
 لائق گذرانیدہ ہمراہ پادشاہ بصوبہ خود رفت سیرت قاسم خان را از طرف پادشاہ و جہمی رویدادہ در فکر بست آوردن راجہ
 رام ناراین افتاد و بکونسل کلکتہ مخصوص شہر الدولہ گورنر کہ طرف اورا حکم گرفتہ بود در استدعا سے امر مذکور خود ہم خطوط می نگاشت
 داز مشرکویریم کہ بارام ناراین بد بود کہ رسمے نوپا نید و مشرکویر یا با نوع سلوک از خود خوشنود میداشت و درین ضمن جنرل کولت
 کہ قبل ازین ایام سیرت ہمراہ کرنل کلیف ثابت نگ در ہنگام انقلاب سراج الدولہ بتعاقب ہوشیر لاس تا بہ کلبہ رفتہ بعد از ان بولای
 خود متافتہ بود و درین عہد ہجرتیہ جنرلے رسیدہ و لبالا سے فوج انگلیشیہ از ولایت مامور گردیدہ و عظیم آباد آمد راجہ ام ناراین
 با او ساختہ سخنان دروغے فروغ بگوش اور سائیدہ با جو اسیس او ساختہ روز سے با واقعا نمود کہ میر قاسم خان فردا بارادہ ریزش
 بر لشکر شاد ارداد فوج را منحنی حکم تیار سے نمودہ جنرل مذکور با شماع این خبر صبح ناگهان اول وقت پنجیمہ او با سعد و سے از ہمسایان
 در آمد میر قاسم خان راختہ و انواع اورا غافل و از تیار سے غافل ویدہ اثر سے از آنچه شنیدہ بود نیافت و ازین حرکت کہ کردہ بود
 ہشمانی کشیدہ یکی ہا از انگلیشیان بعد ز خوا سے گذارشتہ رفت تا بگوید کہ برای ملاقات آمدہ بودم شمارا در خواب دیدہ ہستم
 سیر قاسم خان خبر یافتہ علی القور سیدار و ازین حرکت جنرل نہایت آزرده گفت و شخص عذر خواہ را ملامتہا نمود او خالفت و
 ہر اسان عذر خواہی نمود میر قاسم خان حرکت مذکور را دست او نیز شکایت عاخذہ بکونسل نگاشت و جنرل کولت و کونسل
 انفصال کشیدہ چارہ غیر از رفتن بولایت خود نید رفتہ انگیز سے ہا سے رام ناراین ظاہر تر گشتہ برای او تالیج غیر شالیستہ داد
 فقیر کہ در کلکتہ دوسہ ما سے اقامت داشت احوال خطوط میر قاسم خان کہ بکونسل میر سید اعلم معلوم و درین ضمن بتقریبات
 مختلفہ از حشر امیت استراج موافقت با میر قاسم خان سے نمود ان عزیز سیرت باز سیرت ذما آنکہ روز سے صاف با من گفت کہ
 بہا خوب آگہی دارید کہ مرا بارام ناراین مودت و اخلاص نیست بلکہ از دستنفر و سیرت ہم لیکن الحال کہ نمایان من شمس الدولہ گفت
 افتادہ از ابتدا او طرف میر قاسم خان گرفتہ و من علی الرغم او طرف میر حفر خان در کم ناراین وغیرہ گرفتہ ام و در نیابت اسلا
 نا سیرت بولایت انگلندہ بکونسل لندن رفتہ تصنیف آرا سے یکدیگر و رد و تقبیح کارا سے ہم نمودہ و سے نمایم الحال بدون
 اندیشا لیکہ از ولایت توقع دارم طرفدار میر قاسم خان نمی توانم شد و اگر طرف اورا بگیرم خود خود را بکنڈیہ تقبیح کردہ با ستم
 نمایان اگر سخن شمس الدولہ در ولایت پذیرائی یافت میر قاسم خان را با رجوع سے نخواہد بود و اگر سخن من موثر افتادہ نام

انتیاری کار با سکه و اینجا برست من آمد در آن وقت اگر میر محمد قاسم خان با ما سرآشتی داشته باشد ما را هم معافانه بخوابد بودند ما را لغیر
 میر اسمیت و محمد اسد شس را میر قاسم خان گماشته آگهی داد اما چون طرف شمس المدونه غالب بود و طمناست میر محمد قاسم خان در کونسل
 پدیدارانی یافته حکم مختار سکه بنام او در باب انفصال معاملات با رام ناراین و غیره مخالفان بنوعیکه مرکز خاطر شش باشد و اصل خود اند
 رفت و فقیر بن ماجرا مطلع گردیده از کلکته داعیه بر آمدن نموده از میر اسمیت و غیره مخفی مشوره مرشد آباد گرفت بعد وصول حیدر
 در مرشد آباد بنا بر سبب جتنی توقف کرده قاصد عظیم آباد گردید

مقتدر بن میر قاسم خان رام ناراین غیره مخالفان در اباطمینان خاطر و تسلط یافتن بر صوبه عظیم آباد و اندون زربا و

میر محمد قاسم خان که در جزیره رسته و کانتی فیه مهارت لائق داشت و عهده کار دکان بهر سائیده بمباحبت آنها توجه می گماشت بعد
 رسیدن حکم خاطر خواه از کونسل رام ناراین را در یکجا محاسبه آورده کاندید داخل و مخارج صوبه را در خواست و در زیر یک نام جاگزاران
 حضور در اخراجات نوشته بود رسید زربا سکه که بر همه آنها طلب داشت و در زیر یک درخواه سپاه نوشته بود و عهده خود را با اهل اخطه بنویسند
 و تصحیح آنها حکم فرموده با حتمت مستعدیان ملازم رام ناراین فرمان داد چون کار با سکه رام ناراین همه مبنی بر غافل و خیانت بود
 اضطراب عظیم اگر ار و سکه داده بساط استشاره با احمد قاسم خود گسترده میر اسمیت و میجر کرنیک را ملامت کرده بر اعتماد خود
 که بر آنها نموده بودند است کشید بعضی از رفقا سکه او که صاحب جرأت بوده اند تشجیع و تحریض بمکاوحت می نمودند و کم جرأتان
 دلالت به تذل و اطاعت میکردند چون او جرأت داشت و تقدیر مقتضی انتقامات اعمالیکه با غیره مسلمانان و غیر ایشان کرده بود
 گشت حاده غیر از امثال فرمان میر محمد قاسم خان نمیدگر بعضی از عده مستعدیان خود مثل سردار سنگه و غیره را اگر نریانید تا سرشته
 محاسبه کرد چون میر قاسم خان بر او دست یافت ملازمان محمد و دشل برکت علی غیره را بر او گماشته نظر بنی ساخت و خیانت مبلغ خطیر
 درخواه سپاه و جاگیراران و سول زربا بر آورده نقد و جنس خانه او را ضبط نمود چون او دولت خود را متفرق ساخته بود هفت ملک به نقد و
 هم نزدیک همین قدر قیمت از خانه او بعد اخفا نیکه شاید او و زنهایش نزد متهمان خود نموده بودند بدست افتاد و منارام ساهو که همان
 عده و امانت داد و ماکلا او بود و گنگایش خرابی خانه پیش نیز بعلت تمت المانت دارند پیش گرفتار کرده خانها آنها بر با و رفت
 و زربا از اتمانیز حصول پوست در راه مرید بر سر کاره که برابر رام ناراین و شریک حال بود مع محمد آفاق کو تو ال که او هم از
 کوکاب بلبلان مرید بر و زربا بال یا سکه عالی بر سر داشت اسیر شکنجه انواع تعزیرات گردیده زربا سکه اندوخته چندین
 اینها هم که مبلغ خطیر بود بخانه میر قاسم خان رسید مصطفی قلیخان برادر محمد ایرج خان غفر الله لها میر بنا بر خباثت طعنه که داشت
 شریک گرفتار سکه جاوه مذکوره گردیده اسیر دار و گیر بر حمت خداوند علیم قدیر رفت سید عبدالعلی خان حاکو فقیر که در آن اوقات
 از بنارس به نظر ار پشانی خود را بعظیم آباد رسانیده با اعتماد نظامت و اقتدار رام ناراین توسطه با او پیدا کرده بود مورد عتاب میر
 قاسم خان گردیده به سر و سرخ بروج از عظیم آباد و عو و بیتبارس گردید و بهر نیکی از اقربا و رفقا سکه او که بعلاقه او کار سکه موسوم بوده اند
 مستم محاسبه گردیده تبلا میو اخذه پاک شدند و در او اسه از اعالی دادها لفرقه مذکوره عاخذ خزانة میر قاسم خان گردید و خان
 مذکور بعد تسلط بر رام ناراین و متهم سکه او مع رفقا مطمن خاطر و مشید الارکان کمال جاه و جلال عظمت و شان در داخل قلعه
 عظیم آباد گشت در مرید بر را مقتید سجاگیر تگر فرستاد و رام ناراین را با بابتی اتباعش نزد خود مع راکارایان اسید و غیره مجوسان
 مرشد آباد و سکه نگه داشت و محصلان مشید بر او شتاب سکه گماشته کاوشها با او بنا بر مشارقتش با رام ناراین از حد بر

او چون مرد با استقلال بود با معذود سے ازرق قاسم خان بر آبر و در خانہ خود نشست و چندان علاقہ دار معاملات میر
 قاسم خان ہم خود اما چند روز در نہایت صعوبت گذرانید و میر قاسم خان اسناد قلعه دار سے رہتاس دیوانی صوبہ عظیم آباد و محلات
 جاگیر محصام الدولہ بنام خود از پادشاہ گرفتہ در قفقہ تصرف خود آورد و بعلت محاسبہ بہین کار با او کاوش می نمود لیکن چون
 اورا حقوق خدمت و رفقتی کہ در جنگ خادم حسین خان نموده برگردن سرداران انگلیشیہ ثابت بود و پاس خاطرش لمحوط
 و منظور است بہر صورت از دست میر قاسم خان استخلاص او نموده بناسے انفصال جواب سوال او در حضور گورنر و کونسل
 کلکتہ گذشتہ میر قاسم خان با اعتماد و ادبش لہولہ گورنر نیز راستہ گشت و شتاب رکب صحابیت میجرگزات غیرہ بجلکتہ رفت
 و چون فی الحقیقہ تفصیر بر او ثابت نبود و خوبہا سے بسیار دشت شمس الدولہ و اصحاب کونسل حکم بہ بیرون رفتن او از حدود
 مالک محروسہ میر قاسم خان نمودند و او ہمراہ مشران و مشرکین کہ صاحب کلان جزو کوٹھے عظیم آباد شدہ بعد مغز سے مشرکوں
 سے آندہ لعظیم آباد آمد از عظیم آباد مشرکین یک پلٹن بلنگہ ہمراہ گرفتہ راوشتاب کر از راہ چہرہ دسکار سارن ہمراہ خود برد
 و از در پاس سے سر جو کہ دیوہر دگنا گمراش ہم سے کوتید ما بین حدود عظیم آباد او دہ واقع است کہ ترانیدہ بعد دولتک تجاع الدولہ و خلف
 مقدر رنگ رسانیدہ برگشت و میر محمد قاسم خان نر پاس سے و افز از تحصیل مویجات و ضبط اموال مردم فراہم آوردہ نفوذ نامحدود
 بن نمود و میر مہد سے خان را کہ بنا بر قرابتی کبر اورا بود بعد جدا سے ہر کار تربت مامور ساخت در انجا مزارام نر اورا ماد
 راجہ رام نارین نعل بودار جہالت و جراتی ڈڈاشت جنگ اور غاست و میر مہد خان براد ظفر یافتہ منازم در میدان کشتہ افتاد
 و ہمیشہ میر قاسم خان در تیار سے تو پنجانہ و بندوق چھما سے فرنگی و دیگر آلات حرب ساسے بودہ گرگین خان را مدار الہام این
 کار و سپہ سالار خانہ خود ساخت بلکہ خود را بدست او فروختہ بر غیر او اعتماد داشت و سرداران دیگر ہم از مرہ سپاہ بند سے بہر سانیہ
 ہر یکے را بجا سے و مرتبہ رسانید از آن جملہ اشرف واسطے از ہم محمد تقی خان تبر سے کوز کلانے بود کہ اورا نو جہاد سیر ہوم نمودہ
 حکم با راستن فرج و نگداشتن مردم کار آمدنے دادہ بود و آن مرحوم زیادہ از سقد و روزانچہ مامور بود بدل جہد خود نمودہ مردم لائق
 فراہم آورد و متوجہ تربت رفقاسے خود بودہ در مدت سیر ہر ایہان خود را ہم بیدل وجود ہم مشیق و ماست نوسے بسیار است
 کہ آمد سے از رفقاسے اد این کار را بنجوبے او سر انجام تہ انت داو فی الحقیقہ تلیاقت اسپید سے او داشت نہ گرگین خان
 گزی فروش اگر محمد تقی خان بجا گرگین خان سے بود ہنگام جنگ ننگ نامہ بس مرد سے را نگداشتہ چنانچہ باید مہم محار بہرا
 انجام سے داد با وجود قلت مہد و رفاق سید محمد خان نائب صوبہ مرشد آباد بنگالہ و خود سری و عدم فرمان بردار کشیچ نہایت ہد
 و عالم خان و جفر خان و غیرہ جامعہ داران ستینہ و در جنگ انگلیشان کار نامہ بر صفہ روزگار سیاہ کار گذشت در سہل حکام اساس اقتدار
 گرگین خان کو یار انداختن بنیاد دولت بود اما میر قاسم خان نفہید یا نفہید لیکن تقدیرات الہی اورا کور و کر و اند چنانچہ از وقائع
 آتیہ انگشت خود اہد یافت القصہ میر قاسم خان در آراستن اسباب تجمل و افزایش آلات و ادوات حرب و دیگر امور ملکہ آری
 کوشیدہ زمینداران مقتدر صوبہ عظیم آباد را در حضور فو طلبہ خست کامکار خان بخوف زفاقت پادشاہ و انواع دعاوتہ ہے بر خود سرباز
 زدہ خود را بکوہستان رام گڈہ و غیرہ کشید و بنیاد سنگہ و فتح سنگہ باعتماد عدم ملاقت پادشاہ و حاضر باشی خود و حضور ناظران
 سلف حاضر آمدہ مقتدر شدہ پهلوان سنگہ و غیرہ زمینداران سرکار شاہ آباد کہ بہ بھوجیور یا مشہور بودہ اند با تمام موافقت
 بارام نارین و اندیشہ یاد اشرا عمل رشت خود تمرد و ورزیدہ انقیاد نمودند میر قاسم خان کہ استیصال مقتدران قدیم خود نمیدار
 ستم و دریا طعن مہم داشت بلاعیہ قلع و قمع انہا جازم گشتہ اول براد زادہ خود را بر سر خان و بعد از ان اسد اقتدران سپہ سر خان را

کہ در سنگ و سبب ایک بود و ملک کا مگر خان کروانید و خود ارادہ نصرت بطرت بسرام و پور کہ باسے سرکار شاہ گہا و ہم نمودین
صنعت نیندہ از کلتہ برگشتہ بعظیم آباد رسید و بساطت ڈاکٹر ولیم فلرٹن کہ با فقیر نہایت آشنا و میر قاسم خان را نیز از حمایت خاصہ
بود و طارقتش حاصل کرد و بظاہر اتفاقا ہوتا ہوا اور باطن بہ سبب نامک درنگے کہ بندہ آن طرف کر دملول دنسز جو بود ازین مگر گلہ ہا کرد
بندہ عذرہ خواست چون باطنش با کتر کس صفت بود و ہذا سبب بندہ ہر چند پذیرفت اما امید انم کہ غبار خاطرش چنانچہ بید رفع شد
ہدین اثنا و اللہ مرحوم بغیرورت آگہ میر قاسم خان حاکم و مرحوم مرقوم قلیل جاگیر سے درین دیار دارو آشوب زمانہ را دیدہ بہان قلیے
کہ ہم ملوک و از قدیم جاگیر ہم بود قناعت نمودہ صرف اوقات با بر و مشغول شمر و قاصد ملاقات ناظم مذکور گردیدہ و بساطت میرزا شمس الدین
کہ دیرینہ آشنا بود و پیغام فرستاد میر قاسم خان بسبب صغرسن و مرتب سابق خود کہ نہایت کتر داشت راضی بلاقات نمود بشرط چند کہ
عمدہ استقامت خودش بود قبول نمود و وال بعظیم آباد رسیدہ بر سخوت و خواہشہا سے او از آمدن خود پشیمان گشت بندہ در خدمت
والد شتافتہ کلہ چند کہ تقاضا سے صلح وقت بود و معروض داشتہ راضی بہ تعظام میر قاسم خان نمود و طوعا و کرہا بحکم ضرورت
قبول فرمود و عندا ملاقات کہ اندک اوسلے برای میر قاسم خان اختیار فرمود میر قاسم خان نظر بر بخت شان و بزرگی او نمودہ از
خواہشہا سے خود منفعل گردید و از سبب بر خاستہ پیاسے استغنا پیش آمد و معانقہ نمودہ بر سبب برابر با خود نشانید و مراتب خود
تقدیم رسانیدہ خوشنود بہا خت و عزت و احترام بسیار کردہ شاد کام و مقصدا لرام بر حال جاگیر مرخص فرمود و تا بود رعایت خاطرش
نمودہ راضی میداشت روز سے بندہ بخانہ میر عبدالقدوس شستہ بود کہ جو با میر قاسم خان بطلب فقیر آمدہ ہر راہ برد و خلوت بود بعد
ملاقات و محاکات فرمود کہ ما از شما چیز سے بی غلبیم گفتیم چه خواهد بود کہ از من طلبیدہ شود و آنچه در بغداد باشد کہ در خلیفہ است گفت جاگیر
مذکور یا باید داد کہ بر مستقل قلبہ است و قلبہ مذکور کیسے معجالات آنجا حوالہ گر گین خان شدہ بسبب نہایت التماس حال مذکور با قلبہ
ہمیشہ عامل شمارا از علقہ اوزالبش و اورا شکایت عامل شماعلی التناقب خواهد بود من بہتر از ان دامہا در عرضش بشما میدہم گفتیم آنچه بر
سہ کار بہتر باشد لعل آید بندہ وجہ معاش سے بخواید این را ہم شاد دادہ ای جاسے دیگر ہم اگر مقدر و منظور باشد سے تو انند داد برا چہ
راج بلکہ کہ در ان روز با بنیابت عظیم آباد از غزل رام نار این ما مور بود پور و سنگے داد و او در لیت و لعل گذشت بعد چند روز قلبہ غلام
لبوسے بھوج پور و سہرام بدر رفت و تبدیل و اسما مذکور لعل نیامدہ عسرتے وافر عارض حال بندہ گشت چون بندہ نہایت معروض
و بے اسبابے سفر میر تہا تم بود طاقت ہر ہمیشہ در ان سفر نیافتیم و چند انکو ڈاکٹر فلرٹن و دوستان دیگر التماس حکم و اذن و تہ خواہ
بندہ نمودند با سے و بے گذرانیدہ چیز سے نداد فقیر بنا چارسے در عظیم آباد ماند و اور بطرت بھوج پور و سہرام شافت

رفتن میر قاسم خان بسرام و بھوج پور و گجرات زمینداران آنجا بطرت زمین
نجاری پور و ظاہر نمودن خان مرقوم آثار سفاکے خود و سر کشیدن با وج سخت مغرور

چون میر قاسم خان بالشکریا است اثر بر سہ زمینداران سرکار شاہ آباد و ہلو ان سنگہ رفت آنہا بدر رفتن از ملک خود و فیض عظیم
راہ دیار شجاع الدولہ و راجہ بلوڈ زمیندار بنارس گرفتند و از دریا سے گنگا عبور نمودہ آن طرف ہا سکونت در زمین میر قاسم خان
عمال معتد بہر یک از راجستان زمینداران مذکور با فوج گران تعیین نمودہ خود در سہرام سکونت و در زمین چون تویم و ہتھنار جریا
و خصوصیات مردم در فراتس نہایت رسوخ داشت احوال اشخاص نام اورا قلب اکثر شمع باد میر سہ راجہ سکہ لال ہر کار و
بستند او بود و جو اسیں بسیار و برادر سے او نو کردہ ما مور با ہتھنار حالات اہلے ملازم و غیر ملازم از سکند شہر زمینداران بودند

اما مقبول بر کاره که برفس مردم آزار و اول نوکر خادم حسن خان بوده در پوریه لیسوه خود عاقلی را بر باد داده درین ایام فریق گرگین خان
 بوده حق و ناق با اکثر مردم باغراض و عداوت خود کا دیده و معرفت گرگین خان بمیر قاسم خان اخبار مخالف مزاحش رسانیده و چون
 بیچاره بسیار را با خاک پرا بر ساخت و کینه با سکه دیرینه در خاطر میر قاسم خان جاسکے گیر بوده هرگز بیرون نمی شد چنانچه با کمال علی خان
 و حیدر علی خان سپه ان علاقے خان فوجدار بمالکپور تقصیر آنکه میر ابو الحسن برادر حقیقی یوسف علی خان سپه تراب علی خان عمو
 میر قاسم خان داماد راجه گھر کپور در جنگی که باراجه مذکور نموده بودند گذشته شده بود کینه داشت و کینه دوم آنکه آنها را هنگام عبور و مرور
 جنرل کوٹ وقتیکه در تعاقب موئیر لاس رفتہ بود با جنرل مذکور ملاقات اتفاق افتاده راه دوستی کفاد سے یافته بود این باہم
 کہ جنرل کوٹ اعظم آباد آمد آنها ملاقات نمودند میر قاسم خان این کینه را ہم در دل راه داده بعد وقت و بھو جو رو دیر شدن تقبل کرنا
 دستیار ام و شیخ سعدا قدر و عدم باز پرس اگلیشیہ راج بلہہ حکم مقید نمودن آنها فرستاد و بیچارہ با مع بد و مفید گشت تا آخر ایام حکومت
 میر قاسم خان در بلا سے اسیر سے بودند و از عجائب آنکہ کسانے را کہ راج بلہہ با ورون آنها فرستاده بود فرستاده با در راه مر اسوار
 دیده و اشتباہ و رزیدہ بگمان آنکہ من کے ازان ہر دو برادر مر اسوار سے مر از راه حراست نموده نزد راج بلہہ آوردند ہر چند سبب
 پر سیدم چیز سے معفیتا نزد راجہ مذکور رسانیدند و بعد ملاقات چون فقیر ایتام و نشناخت حالت کشیدہ و عذر خواستہ حضرت
 نمود و فقیر شکر الہی بجا آورده بخانہ آمد اما چه گویم کہ آن کیساعت بر من از خوف سائے گوناگون چسان گذشت حق تعالی سچ آفریدہ
 خود را گرفتار دست ظلمہ قساوت شمارا فرماید و گرفتاران را از دام ستمهای شان رہائے بخشند اللہ امین مردم خود گرفتار و ضایع سنا
 یوہ ہر یکے با دیگر کے مراسلات و راہ آشتی باز میداشت راجہ سیتیار ام مستعد کہ مدار المہام اکثر امور عظیمہ بود خود را فراموش
 کردہ مزاحش شہل حکام سابق در غور اغراض تصور نمود و لیا لیا لیا مستعدیان سہد زیادہ رو و از خود لغد سے آغاز نہاد و در کار با
 مردم با خند شوت و غیرہ حق را با باطل و باطل را با حق آمیختن شروع نمود و شیخ سعدا قدر نام جامعہ دار سے از فرقہ سپاہ کہ اغلب
 اوقات قبل از زمان میر قاسم خان در ملازمت رام ناراین بکار پرکنہ سائے سرکار شاہ آباد اشتغال و ہشت درین وقت نیز
 بعلت اطلاع بر کم و کیف محالات مذکورہ حاکم و علاقہ دار بعضے ازان اما کن بود بروش سوابق ایام مراسلات از زمینداران اجرا
 داشت و شاید کلمات حنیف مخالف مزاج در فضا سے میر قاسم خان سے نگاشت و سہ چار نفر از سر کردہ سائے جو ہر یکے
 در خانہ امیر سے از امر سے پیشین بریاست فرقہ مذکورہ متمنا زور و سے عرض التماس در ان آستان داشت بالفصل و بر سر کار
 میر قاسم خان ہم ہر یکے با چند صد کس از ان جامعہ ملازم و بکار استخبار و اخبار ہر طرف و ہر خانہ مامور بودند تصور تسا و سے با اوقات
 سابقہ نموده از سہل انکار سے و دروغ گوئیے باز سے آمدند و محض آنکہ ہر یکے ازین پنج کس با نبات تقصیر سے سور و عقاب بیجا
 گردیدہ بسیار رسیدند جرم ہر یکے ازینہا اگر اجازتین مفصل معلوم گردند انشا و قدر تعالیٰ مر قوم خواهد گردید از سجدین بل اوقات
 معلوم شدہ کہ ازین پنج کس احد کے چنان جرمیکہ قابل کشتن باشندہ اشت بلکہ بعض تو ہم و سو وطن بیچارہ یا مقبول شدہ نہ شیخ سعدا قدر
 بکفہ عرض گویان بدوستی میر حفر خان و زمینداران بھو جو پور متہم گشتہ گشتہ گردیدہ سیتیار ام سے یکے از زمینداران بھو جو پور خطہ نوشتہ
 در ان خط خبر کھی میر قاسم خان بزما سے معین نوشتہ بود مطلقون شد کہ اورا اطلاع سے استعدا و معاودت نموده و چارہ را ہر حال
 داشت جرم ہر کار سائے بمقتول نیز ازین مقولہ کہ ظن دو ہم محض بود باعث قتل آن چھاگان گشت چون میر محمد قاسم خان
 شیخ تمہید و تغذیر پنج نفر مقتدر از شاہیر را بجاک ہلاک افکند و رعب و سطوتش بنوعی در ولہا شکن گشت کہ احد را ہر چند از
 اقربا باشد مجال دم نشین پیش او نبود و ہر دور و نزدیکے کہ بود از ہم اورا در خانہ خود نمی توانست آسود و ہر چند میر قاسم خان

در معامه ملازمان و سندیان مختار و انگلیشیان را بنا بر قول و قرار با او مجال باز پرس در هیچ امری نبود و منهدا چون قتل مردم است
 عظیم ارباب کونسل خطی متضمن استفسار علت قتل آنها گماشته جوالبش را طلبید ششتمین قاسم خان بعضی خطوط را که بمهر شیخ
 سعد ابقند و غیره بدست آورده دست او نیز قتل آنها ساخته بود پیش بعضی از انگلیشیان مخلص خود مثل کویر و دیگر و غیره فرستاده
 التماس ترجمه کردن آن نموده بود و فقیر را چون با ذکر فلش بر لب بسیار او را با من محرمیتی بود خطوط مذکور پس نموده بقرات
 من بوضوح آن آگاه شد فقیر آنها را که دید معلوم نمود که خطوط را ساخته اند و حکم اصلاح در کمال احتیاط و کم نمانی بقبول آورده شاید
 وجه کشتن آنها امر دیگر بود لکن از آن براسی رفع بدناستی خود خطوط بمهر آنها بمرسانیده حیل پاسی دیگر تراشیده بنده ذکر اطرار
 هم نمود که درین حرفت این قسم ساخته اند نمیدانم که خطوط مذکور بکونسل رفت یا نه و عذر قتل آنها بچه صورت خواست و چگونه پذیرفتی
 یافت و مہرین اثنا میر قاسم خان را داعیہ دیدن قلعه ریتھاس و در افتاده به شمار محلے خان که از طرف خود قلعه دارش نموده ساحل
 را به پیشکار سے او مقرر فرموده بود از ارادہ خود آگے داد و والد مرحوم را ہم کہ در آن آوان بلاقات میر قاسم خان بسہرام قبیلہ
 بود ہمراہ خود نمودن قلعه بزد سید علی خان برادر فقیر از پیشتر ملازم میر قاسم خان بسفارش مسٹر کویر بیگم رفتن فقیر بطرف گلکے
 گشتہ بود درین سفر برادر خود ترفیق غالب علی خان ہم بسفارشش والد مرحوم ملازم شد و تقی علی خان برادر سو سے فقیر را کہ از
 ہر دو بزرگ تر و از بنیہ در سال کمتر است ہر چند میر قاسم خان برفاقت خود دلالت فرمود قبول نمود و ہمراہی والد مرحوم
 گشتہ تقلیلی کہ از جاگیر میسرش میشد قناعت و رزید القصۃ بعد ملاحظہ قلعه و انتظام آنجا معاودت نموده باز بہ ہمراہ رفت
 و ساحل را مع تقی ہزار سے پادشاہ سے کہ از قدیم حارس قلعه بود مقید ساخت و والد بر بحال جاگیرش محض فرمود

ذکر معاودت نمودن میر قاسم خان از بھوجپور و سہرام و مقید نمودن راج بلہہ را
 و متعین نمودن راجہ نوبت را بصوبہ دار کے عظیم آباد و اقامت نمودن در قلعه مونگیر

چون میر قاسم خان را از انتظام سہ کار شاہ آباد فراغت دست داد و از سرس کبٹہ ہم پیش سنگ زمیندار پرگنہ مذکور گریختہ
 بہ بنارس رفت میر مہد سے خان بنی عم اسد اللہ خان را در سانوٹ متعینہ بھوجپور سے چھین پور و سہرام مع شیخ علی خان
 جماعہ دایر لکنو سے برای خبردار سے و ہوشیار سے از قندہ پاسے پہلو ان سنگ گذاشت و سم و فرنگی را مع سہ چار پلشن چھاتی
 و چند ضرب توپ در کبیر و میر روشن علیخان بختے را بار سالہ و مردم ہمراہ سے اور بھوجپور و غیرہ نگہداشت و خود تا سہ
 ملک گم کہ عبارت از سرس کبٹہ دارول و نگار سے و بہار و پنج غیرہ است نموده ما رنم مونگیر گردید اما قبل از آن کہ بنوگیر
 روانہ گرد در اچھ بلہہ رانز و خود طلبید اشت بعد و رود او در حضور او را مقید ساختہ مزوم معتد بہر ای ضبط امور اش بجا نگیرنگر
 فرستاد و در اچھ نوبت را سے راستصل بھیم آباد رسیدہ خلعت نیابت صوبہ مذکورہ بخشیدہ بسرا انجام مہام انجام فرمود
 و خود در کمال عظمت و جاہ بقلعہ مذکورہ شافہ شب پتزد ہم دی لکھ سنہ یکنہزار و یکصد و ہفتاد و پنج ہجر سے شرف نزول بخشید و
 قلعه را با ہتمام تمام آراستن شروع نموده و ترمیم عمارات سابقہ فرمودہ مجدد آبر بعضی عمارات افزود و کمال الطیش بسطوت و
 جاہ و عظمت زندگی می نمود از آنجا کہ در ایام ذولبت و اقتدار زنہا سے جمیلہ جوان بسیار یافتہ و قوت شوہر بہیمیہ شرف نیابت
 نقصان پذیرفتہ بسہر حد زوال رسیدہ بود و در سبب تحصیل این قوت مبالغہ داشت و اغلبے حاضر چارہ جوئی و افرے نمودن مانا
 سو سے غمی دید آخر الام معلوم نیست بدالت کدام کس از مجریان باکل خراطین پرداختہ فائدہ عینے برداشت گویند بمرتبہ

فکر معاش نمودن میر تقی میر خان از مجموع روغن

این وقت بهم رسید که گویا اعاده شبایش و پست داد یعنی از مخلصان خود را هم همین عمل اشارت نمود طاهر العبد لطافت آنها را می توانم مذکور بهمان قسم میسر آمد چنانچه بعضی از آنها بزبان خود حضور فقیر اقرار و تقریر این اثر می نمودند القصه چون میر تقی میر خان در سوگیر طرح تقاضا انداخت و آنجا را مرکز دولت خود ساخت با تنظیم امور موجود میسر شد پرداخت ازان جلد بامر سے چند نهایت توجه داشت چون از شکر میسر میسران سوانح ایام و ذکر آن مراسم عادات انام صدق تعالی مراعات راستی در ارقام لیاقت است بنا برین تحقیقنا سے مصرع مشهور مصرع عیب جلد گفتی نیش نیز بگو + آنچه از احوال و مشاهدہ رفت و سموع افتاد بزبان فلم حقیقت رقم داده می آید مخفی نماند اگر چه میر تقی میر خان را بدگمانی بنا بر ملاحظه احوال نمک حرامی و بی وفائی سپاه بنگالہ و دوروی و غیره عموم مشاییرین دیار زیادہ از حد بود و در اخذ و جبر اموال و قتل و قید مردم نهایت بی باکی داشت اما در جبر و ستم لاکلی و انفصال قضایا و منازعات عموم الناس با سبک گردان و تخراب سپاه و غیره ملازمان و قدر دانان علمای و احترام جلاله مذکورہ و میانہ روسے در اسماک و اسراف و معرفت محل و موقع بدل و ایشیا زاندره روزگار بود چنانچه در ہفتہ دور و در سراسر عدالت انصاف سلاطین سلف مقرر داشتہ بر انفضال عملاً عدالت اعتماد فرمودہ خود متوجہ استماع فیصلہ قضایا و استکشاف دقائق ماجرا سے شد و با حضار مدعی و مدعا علیہ فرمان دادہ بگوش خود گفتگو سے طرفین در حکم کہ عملہ عدالت در بارہ آن کردہ بودند سے شنید و احد سے را مجال بنود کہ بطبع اندر نشوت حق را با باطل مشتبه توان ساخت و زمینداران مقتدر کو تہ اندیش کہ در ایام حکومت جاگی رام و رام نارین دہات غریب سے بی مقدور را بقدر غلبہ متصرف شدہ بودند از ذوی الحقوق بہر کہ مستحق داشت و اگر نداشت بر حقیقت خود محض سے بہر گوایان مستحق غیر قاضی و مفتی سے آورد بہان وقت لاجد ملاحظہ آن و شقیہ و تحقیق احوال از شہود و سند بہر او حاصل نمودہ و سزا و لان شدید از حضور برودہ از دست مستحق شد و ادحق خود سے نمود و بجا و کا خود قابض و متصرف میگردد و اکثر لوازم تزیینات امام بارگاہ سراج الدولہ کہ طلا آلات و نقرہ آلات لکوک بود سکوک کردہ بواسطت جناب شیخ محمد علی خیرین و میر محمد علی فاضل شیخ محمد حسن و زائر حسین خان خیر ہم کہ از فقہا سے عصر و متعمدہ بار بار استحقاق از سادات و غیرہ و مجاورین مشاہد متبرکہ مع شہ زاید از قبل خود بطریق تذور و تبرع رسانید و دیون جناب شیخ حسن مرحوم مرحوم را کہ مبلغ کل بود از خانہ خود ادا فرمودہ و سبب لائق براسے مصارف ضروریہ اش مقرر داشت و در کمال ادب و احترام رسانیدہ سعادت خود سے نداشت بہر گاہ شیخ بدیدن او سے آمد سند علیحدہ بہر کاشتر باہر و بہر کوش خود گذردہ در ذہاب و ایالتش استقبال و مشایعت بکمال تواضع و فروتنی سے نمود و امثال فرمان اورا و میلہ نعل سجادہ سبب ارفع درجات انکاشتہ بہر چه میگفت بلطیف خاطر سے پذیرفت و بہین قسم استرفنا سے خواطر بزرگان مرحوم و جہ ہمت خود ساختہ تا مقدور راضی بقصور بنود در ادا کتخواہ سپاہ علی بندا القیاس از اعداد اناس کا سے شکایتی بگوش نرسیدہ اما درین شک نیست کہ احد سے ہم از خوف او باطمینان و آسایش نخواہد و دے نمی آید فقیر را چون سید در عظیم آباد بکمال عسرت گذشت روز سے ڈاکٹر گلشن باسن گفت کہ خان صاحب چرا شما بگوگیر نے روید گفتم از لطیف میر تقی میر خان امین نیستم گفت اگر درینجا او بر شما کند حمایت شمارا کہ سے تواند نمود بہتر آنکہ جانجا روید شاید شمارا تو سے دوست نماید و ما مردم چنانچه مشرانس با شما گفت مجال حمایت نداریم و بنا بر نام رفاقت او اعانت شما طاہر و فاضل سے نمیتوانم نمود زیرا کہ در ابتدا سے تفویض معاملات بہر سہ صوبہ از جملہ شراکط و عمومیکہ انگلیشیان با او نمودہ بود و شبیکہ اینہم بود کہ در بارہ ہندوستانیان خاصہ ملازمان کے حمایت و باز پرس نماید فقیر ہم دید کہ راست میگویی بہر حالیکہ بود

بزرگیہ رفتم و روز ملازمت سجدتش رسیدہ مورد الطاف بسیار گردیدم و غمنا سے یارانه و اختلاط مصاحبانہ مہر آمد و روز دیگر ناگہان
بیمیں بود بندہ را حیرت و اندیشہ افزا و ضرورت عمل کلمہ طیبہ لا الہ الا اللہ کہ در کتاب البدایہ شیخ مرحوم محمد علی خزین اسکنہ اشد شکر
فی اعلیٰ بسین شتور است شروع نموده تا سماع ذمی الحقہ الحوام با تمام رسانیدم نیت آنکہ ادعا سے امر از شریعہ قاسم خان در امان خود
بگمارد و از دولتش منتفع گرداند اثر عجیب مشاہدہ شد در مجلس ماشورا اول روز ہر پاسے بسیار کردہ پیش خواند و مرا نزدیک خود
نشاند و سخنان بسیار با من کردہ تا آخر مجلس در اختلاط باز داشت روز دوم گلپان آنکہ مہر پاسے اونہی باید و اعتمادا لثایدار اوہ
نشستن در ترکردم باز طلبید و نزد خود بدون فصل نشاندہ گفت ہر روز ہمین قسم نزد من سے نشستہ باشند و چراتا حال اول
خود ہمین گفتندہ گفتم جناب ماسے را معلوم است بشوخی گفت کہ عالم الغیب نیستم گفتم عرض خواہم کرد گفتم کی گفتم ماشورا بگذرد
گفت در ماشورا کدام کار و بیانیہ است کہ این کار بندہ باشد گفتم درین مجلس خود نمیتواند شد و غیر این وقت درین روز ہا کہ
باریابکے شود گفتم البتہ فردای مع عرسے اول وقت حاضر باید شد حسب الامر بجل آوردم مبلغ پنچہزار روپہ نقد انعام داد
و از ابتدا سے نوکر سے لغایت آخر محرم ہا سے تنخواہ و ہائیدہ از آئیدہ حکم کرد کہ ماہ ماہ میدادہ باشند و فرمود کہ بعد دور روز
بچرا حاضر سے شدہ باشند و غالب علی خان کہین برادر فقیر را بر اسلام در ہفتہ یکبار فرمان داد و سید علی خان العبد بانروزہ
روز و بدار و غم دیوان خانہ ہمائید کہ بہانہ مناسب سید علی خان را بار نباید داد و بیش آنکہ سفارش انگلیش یعنی مشہر کویر نوکر
شدہ در خانہ آنها اورا در کمال بی تکلفی و اختلاط دیدہ بود و از جهت جوانی بلکہ شروع شباب اورا نامال اندیش ہمیدہ
احتمال جاسوس سے از طرف جہاے تذکرہ نسبت با و میداد و بندہ را سچہ کار و در بعضی مواقع کار گزار و روز در خود می دانستہ الا
این احتمال در حق بندہ البتہ داد سے بود بہر صورت با وجود توسع کہ فقیر را میر شدہ بود و بسر بردن با او بنا بر تعارف با جامع انگلیش
نہایت صعوبت داشت در کمال ہمہ دہر اس می گذشت تا این زمان نظر علیخان سپہ غلام حسین خان داروغہ دیوان خانہ نہایت
بعد رحلت پدرند نام سچہ مصاحت بکار نگور ما مورد داروغہ دیوان خانہ میر قاسم خان بدستور بود بعد ہ شیخ عبدالقادر ناسے کہ بیشتر در عمد
ہمیت جنگ بنا بر اصلاح مسودات سید علیخان برادر خرد فقیر کہ بمصاہرت ہمیت جنگ مانہ شدہ بود و ملازم سسر کار او متعین
برادر نگور بود و باز در زمرہ رفقا سے جنگ سیشہ بسع و تجویز گرگین خان ملازم سسر کار میر قاسم خان داروغہ دیوان خانہ او سفند
و نظر علیخان مغرول گشتہ بنا بر بازخواست زراذخہ پدر خود مقید گردید و چند روز قبل ازین تراب علی خان عموسے میر محمد قاسم خان
از نیابت مرشد آبا و مغرول و سید محمد خان کہ مرد ولایت زازا قریا سے میر قاسم خان و از سببے اعمام نیاز خان جد میر قاسم خان
بودیجا سے او مقر و عسکر علیخان مغرول و خلف سید اللہ خان مرحوم صوبہ دار تہ سجدت راج نیاسے صوبہ بنگالہ ما مور شدہ و
تراب علی خان بجنور رسیدہ در مونگیہ قامت گزید ہمدین روز ہا بہادر علیخان خلف میر زاد اور قلی بیگ داروغہ توپ خانہ جنسی
مہابت جنگ مغرول کہ بالفعل ملازم میر قاسم خان و داروغہ قلی از کارخانہا سے جنسی بود با تفاق دیگر روسا سے افواج ملازم گار
و چند بلشن چپانے توپ ہا سے آراستہ گرگین خان نے تبخیر ملک متبا و بادیت تہیز نمود آرا سجاد و تخریب لٹہ دار الملک ما مور شدہ *

زودادین سجدت افزار عبدالغنی خان رحیم اللہ خان پنتامن دہلی شیخ عبدالقادر بیگ گاہ و و و با لاشدن

طیش و سطوت میر محمد قاسم خان عالیجاہ *

چون میر محمد قاسم خان را دعوسے ہمسر بلکہ برتر سے باشیاج الدولہ خلف صفدر جنگ کہ بوزارت سلطان سہند و خطاب صفا ہی

اختصاص داشت بود بر اسرار و خطابه از خطاب مذکور اشرف و اسرار تجویز نموده طلب داشت و پادشاه بطبع قلیل مبلغی قبول نموده
 منصب هشت هزار سکه با خطاب عالیجا سپید بر اسرار او شروع سال هزار و صد و هفتاد و شش هجریست تا در این خطاب واج
 و شیلیع یافته از ان باز غیر از نواب عالیجا با خطاب دیگر کسی او را نام نمی برد درین بین بحسب اقتضای قضا شیخ عبدالقادر
 خلوت با عالیجا ظاهر ساخت که محمد علی پسر سند علی و برکت علی در فرستاد برادرزاده های او که رؤسای سپاه و بجهت آوردن خلیفان
 اند با گرگین خان صاحب عهد و پیمان گشته ایمان غلاظت شد او باجم در میان آورده اند و تسلط گرگین خان بر افواج و علماء ارکان
 دولت ظاهریست دولت خواه بیاس نک خوارگی معروض نمود احوال اختیار بدست ولی نعمت است میر قاسم خان بعد طلوع
 بر این احوال پریشان خاطر گشته چون کتمان چنین امور برز آشش گران و دشوار بود و شام که وقت سلام گرگین خان بود بعد ورودش
 آهسته آهسته استغفار از مذکور نمود و او خود از کار سکه کرده بود چگونه آگاه نباشد زود پله برده اقرار عزت کرد و سبب ان در وقت
 خود ظاهر ساخت که بر اسرار کار کرد و جانفشانی در راه شایسته گر این عهد و موافقت بعل آمده و بر که خلافتش باشا گفته و فکر بر انداختن
 بنیاد دولت خدا داد است چون توسل شیخ عبدالقادر با جگت سینه از سابق معلوم عالیجا بود و متوجه گشته دانست که به تحریک
 جگت سینه این دشمنی را در قالب دوستی با من نموده و زود بر سر بی افواج است و کار گرگین خان بیچاره سیده بود که شکایت
 و سعادت شیخ عبدالقادر خند در بنیان مینای اخلاص و اقتدار او تواند نمود و هم درین روز با رحیم اندر خان نام محلی پنجاب که جوان
 معروفی در لشکر بود و کمان سخت بسیار بر زور سگ کشید شاید باز نه از زندانهای اغنیای معروف جنگاله ربیله داشت
 و دم از عشق شکر اندر خان پسر فرزند خان نیز میزد و اسپه کیت بقیمت سه هزار روپیه خرید و خدمتکار شکر اندر خان را که برای عیان
 لشکر و ارکان دولت عالیجاست خطوط آقاسی خود متضمن استند مای مخلفی که در جهانگیر نگر حسب الامر عالیجا مقید بود و صدک دادند
 بچه سبب میر قاسم خان از بد تما با او بدین طغی داشت آورده بود خدمتکار مذکور را در خانه خور جا سگ داد میر قاسم خان از اجتماع
 این خبر بر رحیم اندر خان غضب شده حکم فرمود که او را بیازند و رحیم اندر خان در جهاد بی عبدالرسول خان برادر دوست بخت
 یک منزل داشت پسر کلان عبدالرسول خان که عبدالنبی خان نام و در کمال غیرت و شجاعت بود پدر و برادر خود را مشهور
 حمایت رحیم اندر خان داد آنها از خوف عالیجا با نمودند او تنها این اراده نمود پدر و برادر بر پا او افتاده مانعت نمودند که عهد
 مهابت جنگ نیست تا توقع عقوبت و انعامن بمقتضای حقوق بندگیها توان داشت مع زن و فرزند تمام خاندان تلف
 خواهد شد از ناچار شده دست از حمایت رحیم اندر خان برداشت و مردم عالیجا او را برده در جلو خانه دیوان عام مقید
 نمودند اما عبدالنبی خان ز سر خورده خود را هلاک ساخت و به دران ایام چنتا من دس را که سیکه از نویسندگان ملک بچو پور
 و متوطن آنجا بود میر قاسم خان نظر بخیرت و بهوشی کار او را مورد مراحم فرموده متصدی تمام آن سرکار گردانیده مدارها
 آنجا ساخته بود و خطوط او که بر زمینداران فرار است آنجا گماشته بود و دست جو اسپس عالیجاست افتاده از نظرش گذشت بهنگام
 مذکور مشغوب او گردید و بجنور رسید اتفاقاً در یک شب که از ایام مقرر سلام فقیر بود و بنده هم حاضر گشت و عالیجا هر کمال گرفتار
 در بار عدالت گرم کرده نشست بنده موافق ضابطه بعد سلام نیم ساعت نشسته بر خاست و سلام خصمت نموده میر آمد و بر بعد
 بر آمدن فقیر و دیده فقیر را با طلبیده بر حکم نشستن و حاضر بودن فرمود و چار نشستم چون مقدمات عدالت انفضال یافت
 حکم اراده و خصمت نمود همه را نشاند و اولاً خلیفه بود و ندینز استاده مانند اول رحیم اندر خان را طلبیده چون حاضر آمد عیب
 و بهیبت از رو پرسید که من ترا که گفتم و منع کردم تو باز بر سر همان کار رفتی اگر با آن زن سر و کار منار سگ این اسپ

سہ ہزار روپیہ و نوکر سے صد و چھ روپیہ چکونہ خرید سے عذر ہا سے غیر مسوع کمال عجز نالی گفتن آغاز نہا او تکذیب و اوتوش
 نموده در غضب افزو و بار گفت خد شکار شکر امتر خان کہ دشمن من و مقید است چرا در خانہ خود دہشتہ او همان قسم عذر ہا سے پوچ
 با عجز و اضطراب التماس نمود قبول فرمودہ حکم کرد تا منی اورا بریدہ و بر خر سوار گردانیدہ قسیر کردندہ از گرم ناسیدر نمود بعد
 ازان چنان من را حکم کرد کہ پاسے فیل بستہ بکشید تا ہلاک شود او عذر آورد کہ خطوط معجولہ اند جواب داد کہ مہر و دستخطت و دستخط
 ترا خطوط شناسان بیغرض با این خطوط نوشتہ تو تطبیق دادہ تصدیق نمودہ اند کہ خطتست بہر صورت عذر اورا ہنشیند
 و پاسے فیل کشید تا ہلاک گردید بعد این دو امر برکت علی و محمد علی و فرحت علی را طلبید چون حاضر شدند برانہا ہم طیش و خفا
 بسیار فرمودہ گفت نہ شتابتہ در پاسے خود بستہ آمدہ اید و اکنون از دولت من فیل سوار و صاحب رسالہ و سردار نیران سوار
 شدہ اید و گر گین خان را مین گر گین خان نمودہ ام گز سے فروستے بیش نبود شہا بچہ ارادہ با او عہود و مواثیق در میان آوردہ اید
 چون انہا را قبل از گر گین خان نہا میدہ و مطمئن خاطر گردانیدہ بود باستقلال جواب دادند کہ ولی نعمت انچہ میفرمائید حق است
 و صدق لیکن ما ہم غیر از بندگی و نملایے امریزا در خاطر نگذارانیدہ ایم اگر قصور سے از ما ظہور یابد بہر چہ بدترین جزا با شدہ ایم
 ایم این سخن را مکرر پرسید انہا ہم ہمان جواب را سہ بار عادی نمودند لہذا ازان شیخ عداقت را کہ حاضر بود و بر و طلبید و گفت
 شیخ بر اینہا اثبات انچہ اظہار نمودہ اید ضرور است تا من انہا را سہارسانم و در صورت کذب خود مہیا سے عقوبت با کشید
 چہ در صورت عدم اثبات گویا ارادہ استیصال فرج ما بہت من خواستہ بودید شیخ مذکور چون معلوم داشت کہ فیما بین گین خان
 و عالی جاہ ویرزین مقدمہ سے طے شدہ تجارید عہد و پیمان بطل آمدہ است اکنون مکابرہ نمودن سودے ندارد و الحال کسی اند
 مہرمان زبان بشہادت ننجا اہک شود بقدر کار خود نمودہ چارہ پذیر نیست سر فرو بردہ زبان بکام خاموشے کشید و ہرگز سر
 بر نیار و دعا سے جاہ سہ پار سخن اول تکرار نمود اما از شیخ مطلق صد آبر نخواست و روز ہم از نصف النہار در گذشت تا آن وقت
 اہل دربار ہمہ حاضر و نسق چیان و لیا ولان و جمیع عملہ دیوان عدالت استادہ بندہ را کہ طلبیدہ شدہ بود جو اس بر جانانہ کہ درین
 مجلس سبب باز طلبیدن من چیت آیام اہم بنجاستے متہم دہشتہ و از حضور من چہ خواستہ است تا آنکہ خود برخواست و فقیر
 سبقت نمودہ بر در خلوت سرا بسلام مبادرت نمود فرمود ہمراہ من بیاید آن زمان دانستم کہ امر سے دیگر منظور دارد چون اندرون
 رفتہم براسے تحقیق بنہا سے کہ در فروش تک بشر کویر ماندگشتہ بود و قصور کویر دران بنود عجاہہ تعظیم آباد فرستاد و سوار
 جلد روز خانہ خود و داد فقیر تعظیم آباد رسیدہ و امر مذکور را نتیجہ نمودہ در ہفتہ برگشت و شیخ عداقت را مقید پورنیہ فرستاد و آخر
 در زمان خبگ با انگلیشیان بیچارہ ناقح حکم عالیجاہ کشتہ گردید

ذکر آمدن شمس الدولہ مشر بنبرے و نسترث از کلکتہ بمونگیر و عظیم آباد و شروع
 شدن بنائے ہنگامہ و فساد میان انگلیشیان و نواب عالی جاہ میر قاسم خان

جب فرمان تہران تقدیر مشر بنبرے و نسترث شمس الدولہ را کہ گورنر کلکتہ بود ارادہ دیدن عالی جاہ و مونگیر کو شہ
 عظیم آباد و چہرہ وغیرہ بہر سیدہ از کلکتہ ماہم این طرف ہا گردید و قاسم بازار و مرشد آباد و بردوان وغیرہ جاہارا دیدہ
 مرزد و مشنہ نم ماہ حادثے الاو سے سن بکزار و یکصد و ہفتاد و ہشت ہجرت سے بیوسے وار و مونگیر گردید عالی جاہ از قلعہ
 مونگیر تالیق کو در کتبہ کہ سہ کروہ مسافت بہت استقبال نمودہ در کمال احترام و التیام بمونگیر آورد و ہماز تیکہ گر گین خان بکوچک

ذکر آمد که در این روز میر قاسم خان از کلکتہ بمونگیر و غیرہ

ستیگا کو نڈر ساخته بود و منظر گاہ و شمشیر ساخت و چیمہ ہائے عاقلے بر آقا متشن برافراشت و گر گین خان وغیرہ علا خاشا ہائے
 را بر آقا محاسبے و سر انجام فریادیات مامور و مستعد گردانید و خود مرخص گشته و فل خانہ خود در قلعہ گردید و روز دیگر شمس الدولہ
 بر اسبے دیدنش در قلعہ آمد و عاقلے جاہ تا پائین زمینہ ہائے عمارت استقبال نمودہ بر سبند خود یکجا نشاند و تحائف و ہنود
 انچہ لائق مرتبہ او و اشیا و شش بود و ہفتیکش نمود و روز سوم میر محمد قاسم خان بجانہ اور قلعہ نصیافت و عمدہ گرفت و او نیز شہان
 فرنگ کہ بر اسبے عالیجاہ آوردہ بود گذرانیدہ شب چنانچہ موعودہ بوز بجانہ میر قاسم خان آمدہ نصیافت خورد و تماشاچی رقص
 دیدہ مرخص گردید تا سہ چار روز و نوادرت تحائف از نظر عالیجاہ میگذشت روز سبے عالیجاہ نوح و تو پخانہ خود را کہ باہتمام گردیدہ خان
 تیار و برق اندازان بداد و آداب فرنگ مودب شدہ بودند بہترین آئین و تزیین آراستہ و مزین ساخته کو یا بطریق خود
 شہسوار آوردہ نمود و اول بعد از ملاحظہ دوسہ کلمہ نصیحت مشفقانہ بمیر قاسم خان القا نمود کہ فوج را خوب آراستہ اند و چنانچہ باید پیر
 ادا ہوا سہ جنگ مردم سبند و ستان خوب است ز ہمار کہ با این فوج آراستہ خصوصت و مجاہدہ با انگلیشیان خواہید نمود کہ از
 عمدہ بر نخواہید آمد و آبرو سبے تمام سبند و ستان بالفعل با برد و اقتدار شما و البتہ اگر شما مغلوب شیوید تمام سبند و ستان سبک
 دسبے مقدار و در نظر اہل ولایت زبون و خوار خواہد گردید ما با مردم بزوز زبان خلیکہ ہر اہمنا غالب باید بود و روسے و
 قاعدہ کہ من نمایم انگلیش و سبندیان گذارستہ ام تجا و از ان سباید نمود کہ خلق این دیار با اتفاق ما و شما آرام و آبرو در
 کمال رفاہ خواہند گذرانند و در صورت بر سبے این بنا و در میان آمدن منازعات عاقلے در معرض ہلاکت و فداکت
 خواہد افتاد و یک ہفتہ در مونگیر توقف نمودہ ما ز ہمیشتر شدہ طبیعت نصیحتی کمنت بشنو و بہانہ نگیر پیر انچہ ناصح شفق بگویدت
 بیدیرید درین عرصہ میر قاسم خان گفت کہ در حمایت نام انگلیشیان مال تجار بسیار میر و دنیا بر اندک فائدہ کہ با انگلیشیان
 بسیار نقصان مبلغ خفیہ کے از من سے شود و منیو اہم کہ حکم گرفتن محصول از انگلیشیان بدیدیدگر محصول کمپنی معاف
 خواہد بود و شمس الدولہ کہ گفت چون محصول تجارت این جماعہ از قدیم معاف است درین ایام چگونہ سے توان گرفت معذرتا
 درین باب عجلت نکند من بکلکتہ رفتہ تدبیر سے این امر را مشیت دادہ ہر گاہ حکم بنویسم جارسے خواہید نمود و شمس الدولہ
 مرخص گشتہ تعظیم آباد رفت و روز سبے چند در عظیم آباد و چہرہ سبہ بردہ بکلکتہ برگشت و میر محمد قاسم خان با مید و عمدہ او
 گشتہ اخذ محصول را جازم گردید و بعد از آن کہ زمانہ بظہور اطلاق گناشت کہ انشاء اللہ تعالیٰ چنین خواہد شد
 شما با خبر دار بودہ تار سیدن حکم احتیاط نامید کہ مال اینہا بلطائف اخیل رفتن نیاید عمالی ہمہ را این حوصلہ و شعور معلوم کہ ضبط
 و کتمان اسرار تو اہم نمود و کار بخوبی تو اندک کرد کہ الزام سے عائد نشود لہذا شروع بمالعت و مزارعت کردند و پردہ از رو
 کار برخواست بلکہ بعض جاہا کہ انگلیشیان معاند با میر محمد قاسم خان بودہ اند چنانچہ شمس السی صاحب کلان کو شمس علی آباد
 کہ با میر قاسم خان عناد و ہشتہ طرفدار شمس السیٹ بود و ہمیں کستم در جاگیر نگر شمس السیٹن تاب احداث ۱۸ من عمل غیر معمولی آورد
 بعض عمال میر قاسم خان را بدست آورند تراحتی کہ غیر معمول و بموجب نمودہ بودند گرفتہ مقید و ہشتہ تا در گوشہ کلکتہ جرم
 انہا ثابت نمودہ سزائے وہید و بعد اسے جاہ گویا ہستے و ختی رسانند و قبل از سٹوح این ساختہ عالیجاہ را سفر نیپال
 تبرغیب کر گین خان نمود و افتادہ از مونگیر بطرف نیپال نہضت نمود و گر گین خان چند روز قبل از میر قاسم خان ہشتہ شتافت
 قبل ازین شمس الدولہ از عظیم آباد برگشتہ بکلکتہ رفتہ بود عالیجاہ ہنگام عود از بتیا یا درمین ہمان سفر بر این حسابہ
 آگہی یافت اکنون ذکر رفتن میر قاسم خان بطرف نیپال کہ اول بی اقبالیش بود گناشتہ بعد از ان منازعت با جاہ کلکتہ نمودہ

و قلع نگار خواهد شد

ذکر رفتن عالیجا بطرف تبتیا و برکشتن از آنجا بنیل

چون حصول طلا از نیپال و بودن آن ملک از دولت مالانال شهرت تمام داشت حرم و شره که در مزاج گرگین خان با فرط بود و حرکت آمد باستظهار فوجیکه آراسته بود عازم تسخیر نیپال گردید و مردم واقف کار از کثامره و مناسیان و بعضی از پادریان فرانسس که در لاسه و آن طرفها سکونت و آمد و وقت داشتند بهر ساینده اکثری را از آنجا که گاندک پوشیار بودند با خود یار ساخت و تفحص و تحسین راه و هشاره در بار عبور و مرور از درها سکه کوستان آنجا آغاز نهاد بعضی از آنها که سخن ساز س و هنگامه پودا س در مزاج داشتند متهم در نهان گردید و ترغیب به تسخیر ممالک آنجا نمودند گرگین خان که اباعن جدا گانه تسخیر بلاد و تدابیر هر دو بنکرده و باین امور مطلقا آشنایند و تسخیرات بلاد نیپال نهایت سهولت آسان شمرده عالیجا را شائق این سفر گردانید علی ابراهیم خان بهادر و بعضی مخلصان دیگر بر چند ممانعت نمودند و بناچار س ولایت با اتفاق انگلیشیان فرمودند و عرض کردند که اگر این سفر خواه نخواه منظور نظر گردید و انگلیشیان را با خود شریک ساختن اصلاح امور است چه اگر پاسا س فتح بلاد مذکور میسر گشت نهو المراد و اگر متعذر گشت برای عالیجا س آنها را تحمل شهادت و طاعت نخواهد بود و در صورت نهان نهایت انفعال بحضور جائه مذکور فاعدا حوال ملازمان خواهد بود و واقع صلاح ستا بود بساخت و ممانعت گرگین خان پذیرای نیانت القصد چون تبار سگ تبتیا مفتوح گشته بود عالیجا بند و دست محال مذکور را بهانه ساختن تبار س بیت و نیم جاده س الثانی س نیکزار و یک صد و هفتاد و شش بعد پنجاه روز از زور و شمشیر و له بونگیر قلعه قصبه مذکور هفت موزه گنگارا عبور فرمود و گرگین خان چند روز پیش از عالیجا س مع فوج آراسته خود کورج نمود و دوازده پیش پیش میرت تا آنکه عالیجا به تبتیا رسید و گرگین خان روز خنبه پنجم سبند مذکور بکوانی که چار منزل از نیپال بن طرف سمت رسیده اراوه بر آمدن برگهائے نمود مردم را به نیپال بفرست پیش آمد و جنگ شروع شد میرا بیان گرگین خان بجبارت کار فرما شده از یک عقبه مستقیم تمام که مردم بسیار مجروح و بکار آمدند گذشت بر فله که سکونت در زیدند هنگام شب نیپالیان از اطراف جنگل هجوم آورده بطریق شجون مردم گرگین خان را از هر جا بزیرسنگ و تیر و تفنگ گرفته اکثر سب رانایا بود و هلاک ساختند بقعه اسپت را بضرورت و ناچار فرار اختیار افتاده بخراسان تمام که براق بسیار س هانجا ماند بشکر گرگین خان رسیدند و گرگین خان را بمشاهده این احوال توقع وصول بامول منقطع گردید و بدشمار یک در خسران و خست از روستا میر قاسم خان و اشغال اقران متصور بود و زندگی ناگوار گشت و پاسه متادمت و هشتاد و نه س معاودت غریب سحر حیرت گردید و چاره کار خود نمیدانست تا چه کند و این خبر میر محمد قاسم خان رسیده باعث فکر و تردد او نیز گردید آخر بنا بر این گذاشته آمد که گرگین خان را باز باید طلبید و مکرر پروانه پاسه تا کید متضمن امر خود بر گرگین خان نوشت او را که حماقت قدیم و خجالت جدید عارض گشته بود و امثال فرمان نکرده معاودت نمود عالیجا خواست تا که را فرستاده او را بر گرداند و چنین کسی که گرگین خان سخن او را شنیده اطاعت کند غیر از علی ابراهیم خان معاودت نظر نه هشت نیپال این گذاشت تا خان مذکور رفته گرگین خان را بیار و علی ابراهیم خان جویده عازم گردید و در راه دید که اکثر لشکریان او مجروح و مایوس نظر بلاجال گردان س آمدند گرگین خان را امر بتوقیف نموده تسکین کرد که من بر